

Наступны нумар
«Народнай Волі»
выйдзе 4 студзеня
2013 года.

Народная Воля

АСОБА

Міхаіл ЧЫГІР:

«Ні аб чым не шкадую!»

У гісторыі краіны ёсць знакавыя фігуры і падзеі. Адзін з такіх — былы прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір, чалавек, які не пабаяўся сысці з высокай пасады ў знак пратэсту супраць рэферэндуму, на якім было вырашана даць прэзідэнту фактычна неабмежаваныя паўнамоцтвы.

Пасля былі і турма, і апала, карная машына прайшла па лесе ўсёй сям'і Чыгіроў. Але ў той жа час прыклад Міхаіла Чыгіра сведчыць пра тое, што і на высокіх пасадах могуць аказацца сумленныя і прыстойныя людзі.

— Міхаіл Мікалаевіч, вы былі першым прэм'ер-міністрам у прэзідэнцкай рэспубліцы. Не шкадуеце, што ў лістападзе 1996 года, напярэдадні рэферэндуму, нанеслі такі ўдар па Аляксандру Лукашэнку, калі гучна сшылі ў адстаўку?

— А які сэнс азірацца і шкадаваць? Што зроблена, тое зроблена.

Вы ўключыце тэлевізар і паглядзіце, як сёння адчуваюць сябе Міхаіл Мясніковіч ды іншыя, калі сядзяць на тых нарадах і канспектуюць тое, што і канспектаваць не варта. Абсалютна не шкадую! Лічу, што наступіў правільна.

— А што за апошнія 20 га-

доў стала для вас самым нечаканым?

— Самай вялікай нечаканасцю для мяне сталі ўзаемаадносіны з Расіяй. Вось гэта мяне вельмі ўражала. Гэта вельмі дзіўна, асабліва калі ўлічыць, што ў гэтай сітуацыі ўсё добра для беларусаў, але даволі накладна для Расіі. Раней я не мог нават выказаць такую здагадку. Быў перакананы, што наша дзяржава будзе самастойнай і жыць за кошт сваіх сіл, а не карыстацца сяброўствам, маючы з гэтага неабмежаваныя грошы.

— Вы нейкі час працавалі ў суседняй Украіне. Гэта звязана з тым, што там лепш займацца бізнесам?

— Мяне ўражала ва Украіне,

што там людзі, якія працуюць у сельскай мясцовасці, жывуць вельмі добра і адрозненне ад нас. Людзі валодаюць паямі, а пай нельга прадаваць. Я неяк прыехаў у адну вёску. Там два чалавекі, і па два пай — па 2 тоны зерня і па 2 пляшкі расліннага алею. Трымаюць вялікую гаспадарку і, як кажуць, чыталі і плявалі на ўсё. Хочаш працаваць механізатарам, то можаш працаваць, і заробак будзе не такі, які быў у казасце. Ва Украіне ўсе нашы землі кажуць, што там бізнесам займацца — абсалютна іншая справа. Ва ўсялякім разе, там гэта бяспечная справа, а тут, у нас, — самі ведаеце.

Любоў ЛУНЁВА.

З надыходзячым Новым годам! З Калядамі!

На зыходзе 2012-ы.

Якім ён быў?

Адказаць на гэтае пытанне, мяркуючы, не складана — кожны з нас можа ўгадаць ледзь не ўсе падзеі, якія адбыліся за апошнія 12 месяцаў.

А таму мы вырашылі зазірнуць далей, як кажуць, за гарызонт. Сваіх суб'ядзінаў напярэдадні падзяліцца ўспамінамі больш аддаленых часоў. Такім чынам у полі зроку апынуліся многія факты, падзеі найноўшай гісторыі Беларусі. А яна, як вы ведаеце, пачалася ў 1991 годзе, калі Вярхоўны Савет рэспублікі 12-га склікання прыняў Дэкларацыю аб НЕЗАЛЕЖНАСЦІ.

ВІНШУЕМ!

Каханне пераможа ўсё

Наста Палажанка стала Настай Дашкевіч. Літаральна напярэдадні Новага года ў Гродзенскай турме быў зарэгістраваны шлюб паміж самымі яркімі маладзёжнымі актывістамі апошняга часу — Зміцерам Дашкевічам і яго нявестай-прыгажуняй Настай.

(Заканчэнне на 7-й стар.)

ЭМИГРАНТЫ

Людмила КАРПЕНКО:

«Внука назвали Даниэлем»

Непредсказуемо сложилась жизнь Людмилы Карпенко. Могла стать первой леди страны, а стала вдовой и изгнанницей, нашедшей приют в Германии. Ее муж, Геннадий Дмитриевич Карпенко, был одним из уважаемых политиков, душой и сердцем радевшим за демократическую Беларусь. К сожалению, при загадочных обстоятельствах умер в расцвете лет.

Обстоятельное интервью с Людмилой Карпенко читайте в январских номерах «Народной Воли». А сегодня поздравим ее с рождением в этом году еще одного внука.

— Я считаю, что Новый год — это семейный праздник, поэтому мы всегда собираемся вместе всей семьей, — говорит Людмила Филипповна. — Сейчас я во Франкфурте у дочери. Моей внучке Анастасии исполнилось 14 лет, она в гимназии занимается, очень хорошая девочка.

Сын присоединится к нам за несколько дней до Нового года, и праздники мы проведем вместе. Кстати, у сына в этом году родился сын — 7 января ему уже годик будет. Внука назвали Даниэлем. Это было самое приятное событие этого года. У меня три внучки, а тут внук, продолжатель рода Карпенко!..

Марина КОКТЫШ.

Аляксандр КАЗУЛІН:

«Чакаю ад 2013 года толькі добрага»

Былы рэктар Белдзяржуніверсітэта Аляксандр Казулін уварваўся ў палітычную прастору Беларусі напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў 2006 года. Харызматычны, смелы і бескампрамісны Казулін запляціў дарогу чыну за свой удзел у прэзідэнцкіх выбарах: 5,5 года турмы за быццам бы арганізаваным на вуліцах Мінска беспарадкі, 53-дзённая галадоўка ў турме з мэтай дамагчыся разгляду беларускага пытання ў Савеце Бяспэкі ААН (сваёй мэтай палітык дабіўся, але здароўе падарваў). У турме Казулін правёў 2 гады і 1 месяц і пад ціскам Еўропы і ЗША быў выпушчаны на волю. 3 турмы Аляксандр Казулін вярнуўся, лічы, у пустыю кватэру — яго любімая жонка Ірына памёрла ад раку 23 лютага 2008 года.

Апошнім часам галасу палітыка Казуліна амаль не чуваць. Ён адмаўляецца ад інтэр'ю. Але мы напярэдадні святую ўсё ж датэлефанаваліся да яго.

— Аляксандр Уладзіслававіч, што пажадаеце чытачам «Народнай Волі» ў новым 2013 годзе?

— Трэба разумець, што надыходзіць новы час. У яго трэба верыць. Яшчэ было б нядрэнна гэтаму садзейнічаць.

— А сабе што пажадаеце?

— Нармальна, спакойна канец свету, прадказаны племем маяй. Многія скептычна ставяцца да гэтага прадказання. А на самай справе адбываюцца вельмі вялікія энергетычныя змены ў свеце, якія большасць людзей проста не заўважае. І цалкам магчыма, што працтва маяй тычыцца нейкай падзеі, якая павінна змяніць ход гісторыі. Канец свету — гэта завяршэнне

ўсяго старага і пачатак новага. Новая энергія прымусяць людзей альбо канчаткова перайсці на бок святла і добра, альбо канчаткова загінуць самі сабе. І Беларусь гэта таксама не абміне, тым больш што наша краіна ў сваім развіцці за апошнія 18,5 года падыходзіць да крытычнай кропкі. Думаю, новы час, новая энергетыка будуць спрыяць зменам у нашай краіне.

— Акрамя таго, што вы заняліся сваім унутраным светам, чымсьці яшчэ займаецеся? Усё ж такі вы былі адным з яркіх палітыкаў найноўшай гісторыі Беларусі.

— Раней мяне хвалявала грамадская думка, цыпер не. Але мяне хвалюе будучыня Беларусі.

Калі б не хвалявала, я б ужо даўно з'ехаў з краіны.

— Аляксандр Уладзіслававіч, а якая падзея ў найноўшай гісторыі Беларусі, у вашым жыцці самая значная?

— Думаю, яна яшчэ наступіць. Але гэтая падзея павінна быць значнай у жыцці кожнага канкрэтнага чалавека... Змены адбываюцца тады, калі тая частка насельніцтва, якую можна назваць народам, усведамляе, што далей так жыць немагчыма, таму што разбураюцца фундаментальныя асновы жыцця. А мы дайшлі да крытычнай кропкі свайго падзення — дэградацыя назіраецца ва ўсім беларускім грамадстве. Праўда, народ пакуль не крычыць, што далей так жыць нельга. Але, думаю, засталася нядоўга да той пары, калі гэтыя крыкі будуць чуцьны, калі ўніміцца ўнутраны «я» беларусаў і людзі зразумюць увесь жах свайго становішча, у які яны свядома самі сябе заганялі.

— Дзе будзеце сустракаць Новы год?

— Пакуль яшчэ не вырашыў. Але чакаю ад гэтага года толькі добрага.

Вольга ГРЫНЬВІЦКАЯ.

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА,

доктор экономических наук, профессор

Там, за горизонтом...

Рост ВВП Беларуси за 11 месяцев замедлился до 2%, но уже в I квартале нового года он разогрится до 8–9%, а инфляция снизится к концу года до 12%. Если верить высоким чиновникам, то зарплата среднего белоруса достигнет в следующем году уже не 600, а 700 долларов, а в Витбеской области — 750 долларов. А если, мол, посчитать нашу зарплату по паритету покупательной способности, то она уже 1200 долларов и не меньше, чем в России (кто бы знал, что это за паритет?).

Бальзамом льют на душу и другие прогнозы властей пружающих. Россия нам дает кредит в 2 млрд долларов, Китай отвалит 1 млрд долларов, причем несвязанного кредита (чистой валюты). Россия даст нам нефти, сколько попросили — 23 млн тонн. Торговый баланс будет однозначно положительным.

Такие вот пропагандистско-пиаровские «новогодние подарки» нам приподносят те, кто рулит страной. Только большинство белорусов давно осознает, что мы живем в бедном по европейским меркам государстве. Поэтому подобные реляции лишь раздражают.

Но несколько крупных положительных моментов в белорусской экономике в истекшем году не грех и отметить. Прежде всего это блестящая комбинация с реструктуризацией-разбавителем (хотелось бы знать автора), которая позволила вынести торговый баланс страны в плюс. Благодаря ей, возможно, в целом по итогам года положительное saldo и удержится, но вряд ли большое. 2012 год еще унаследовал достаточно жесткую денежно-кредитную политику, которую стал проводить с середины 2011 года Нацбанк. Это позволило в конечном итоге серьезно затормозить инфляцию: со 108,7% в прошлом году до 20,1% с начала уходящего года. Если учесть, что инфляция прогнозировалась 19–22%, то можно считать, что по данному важному параметру задание выполнено. На наш

взгляд, это дорогого стоит. Нацбанк зафиксировал ставку рефинансирования еще 12 сентября 12% и больше ее не трогал (хотя задание было выйти с ней к концу года, как помнится, на 20–23%). И правильно сделал. Можно только догадываться, какое давление выдержала председатель Нацбанка Н.Ермакова со стороны правительства и директора госпредприятий с требованием удешевить кредиты. Но в отличие от предыдущих руководителей главного банка показала характер. Это во многом предопределило относительную финансовую стабильность, с которой экономика Беларуси входит в наступление 2013 год. Здесь можно согласиться с утверждением властей, что после Нового года никакой девальвации по типу 2 января 2009 года (на 20,5%) не будет. Обменные курсы белорусского рубля сравнительно стабильны. К тому же и золотовалютные резервы сохранены в размере 8 млрд долларов.

Однако существует опасность, что монетарная политика Нацбанка может вновь постепенно размываться. Так, к концу года нарастает дефицит ликвидности коммерческих банков: у них не хватает рублевых ресурсов. Главный регулятор вынужден дополнительно вбрасывать в каналы денежного обращения сотни миллиардов денежных средств. На недавно проведенном аукционе он выдал трем коммерческим банкам 920 млрд кредитных рублей. Удвоился спрос на валюту на бирже со стороны юридических лиц. Население продолжает покупать валюты существенно больше, чем продвигать. Министрство финансов, чтобы выманить валюту у населения, а заодно хоть что-то наскреести для погашения внешних долгов в следующем году, 20 декабря приступило к размещению государственных облигаций в валюте на сумму 50 млн долларов.

Поэтому сохранится ли эта относительная финансовая стабильность на протяжении всего 2013

года — вот вопрос, который будоражит умы наших и зарубежных экспертов. Рожденный в недрах исполнительной власти и, следовательно, директивной показающей роста ВВП в 8,5% (думается, автор извещен) после того, как экономика страны оказалась близка к стагнации, не вписывается ни в какие ворота. Экономисты так называемого негосударственного сектора единодушно признают: для такого роста отсутствуют источники. Рост, возвращаясь в лоно государства, кондитерских предприятий политика деприватизации продолжилась. Подобные методы применяются уже к ОАО «Лич», наблюдательные советы открытых акционерных обществ без доли государства вводят уполномоченных его представителей. С такой политикой госпредставления крупных предприятий, демонстративное вмешательство государства в любой сектор экономики рассчитывать на приход солидных зарубежных инвесторов как фактор экономического роста не приходится. Модернизация белорусских предприятий с упором на административные рычаги, как показали последние события на предприятиях концернов «Беллесбумпром» и «Белгепром», связанный с посещением их главой государства, скромно говоря, тормозится или вовсе проваливается. Невозможно представить, к примеру, чтобы президент США Обама или президент Франции Олланд наведывались на предприятия, устраивали разнос, снимали с должности руководителей. Там предприятия главным образом частные, постоянно находятся в конкуренции друг с другом, и плохая работа заканчивается в итоге банкротством.

У нас же все решает государство. Реальные денежные доходы населения за январь—октябрь по сравнению с аналогичным периодом 2011 года выросли на 18,1% — то есть на 10 с лишним процентов больше, чем увеличилась производительность труда. Подозревая, что властями для разогрева экономики и ускорения

роста ВВП может быть включен традиционный печатный станок, аналитики МВФ прямо заявили, что рост ВВП на 8,5% и инфляция 12% — достижимые, взаимосоключающие друг друга показатели. Вообще, к двухзначной инфляции белорусы давно привыкли. Лишь в отдельные годы (например, 2006-й) она была ниже 10%. Мы редко кому в СНГ уступали лидерство по этому показателю. Сегодня, к примеру, в России с декабря 2011 года по ноябрь 2012-го цены потребительского рынка выросли на 6%, в Казахстане — на 5,3%. Годовая инфляция в Евросоюзе составила 2,4%. Зато в нашем клубе такие страны, как Венесуэла, где в 2011 году инфляция отмечена в 27,6%, Иран с 21,8%, Уганда — 27%.

Сомнения специалистов МВФ, других экспертов в заявленных правительством важнейших показателях развития белорусской экономики основываются и на том, что в 2013 году Беларуси необходимо выплатить по внешним долгам сумму вдвое большую, чем в году уходящем. Можно не сомневаться в одном: что Антикризисный фонд ЕврАзЭС выделит нам все оставшиеся транши кредита. Россия всегда поможет в силу своих геополитических интересов. В конце концов, у нее порядка 500 млрд долларов золотовалютных резервов. По некоторым данным, она уже простила 4,7 млрд долларов долга Алжиру, 4,5 млрд — Ливии, 8 млрд — Ираку, по 10–11 млрд долларов — Монголии, Афганистану, Вьетнаму и Сирии. О Кубе — и говорить не приходится. Белорусские долги России могут быть легко списаны, и понятно, какой ценой. Стратегическая цель российского руководства — включить Беларусь в состав России — остается неизменной. Нам остается лишь надеяться, что этого не произойдет ни в следующем году, ни в следующие годы, ни вообще.

А если надежды не сбудутся? На этот вопрос, читатели, ответьте сами.

12 чалавек, якія міжнароднай супольнасцю і беларускімі праваабаронцамі прызнаны палітзняволенымі, сустракаюць 2013 год за кратамі.

Гэта Ігар Аліневіч, Мікалай Аўтуховіч, Алесь Бяляцкі, Яўген Васьковіч, Зміцер Дашкевіч, Мікалай Дзядок, Эдуард Лобаў, Васіль Парфяноў, Арцём Пракапенка, Павел Севярынец, Мікола Статкевіч, Аляксандр Франкевіч. Пажадаем ім здароўя і цяплення! 2013 год павінен стаць годам іхняга вызвалення.

«Людзі прамаўчалі...»

Пётр САДОЎСКИ:

Ён можа доўга расказаць, якімі былі першыя крокі нашай краіны на шляху ў Еўропу, бо ў той час працаваў паслом Беларусі ў Германіі.

Адначасова ён можа расказаць і пра тое, якімі былі першыя крокі нашай краіны на шляху да аўтарытарызму. Бо ў 1995 годзе ўдзельнічаў у галадоўцы дэпутатаў Вярхоўнага Савета, якая скончылася жорсткім разгонам — ці не першай сілавой акцыяй, здзейсненай пры праўленні першага беларускага прэзідэнта.

“Народная Воля” папрасіла Пятра Вікенцьевіча Садоўскага апазіцыю 20 гадоў у гісторыі краіны.

— Якую падзею за апошнія дзесяцігоддзі вы лічыце асабліва важнай для сябе асабіста і для краіны? Чаму?

— Доўга думаў. Ёсць нейкае адчуванне бяспаснага. Як бы нічога не дзеяць. Хіба што крывавае Пшошча. Гэта шматзначны ўрок усім. Натхняючы постаці Паўла Севярынца, Міколы Статкевіча, Сяргея Каваленкі. Я сам, на жаль, як большасць... Мой штодзень — дробненькі.

— Чаму ў 1995 годзе вы прынялі рашэнне ўдзельнічаць у галадоўцы дэпутатаў? Як ацэньваеце тую падзею сёння?

— Тактычна гэта быў слушны крок змагарнай меншасці. З маральнага боку: здрада аднадушчю ў момант ісціны — гэта не па-хрысціянску. Тое тое здзеймі маральна памёр. Таму ўдзельнічаў. Расправа з дэпутатамі — гэта была першая палітычная акцыя нашай дыктатуры. Людзі прамаўчалі. Так было ў Германіі ў гарадскім саветце Браўншвайга ў 1933 годзе. Дэпутатаў выдчу пад рукі, а на тоўп глядзіць. Ёсць гістарычны здымак.

— Пётр Вікенцьевіч, калі б можна было вярнуць час, ці ўдзельнічалі б у галадоўцы ў Авалянай зале?

— Безумоўна ўдзельнічаў бы. Я ўжо тлумачу маральную матывацыю. Здрада братэрству — самае гніоснае. Тактычна, ка-

нешне ж, трэба было б рыхтаваць групы падтрымкі, каб людзі вайшлі на Пшошчу. Паспех таго нашага імпульсу ў кароткай перспектыве быў відавочны: галасаванне не праходзіла. Дальняя перспектыва не спраўдзілася, бо не атрымалася падтрымка грамадзянскай супольнасці. Але ж папярэдняя падрыхтоўка зліківалава б фактар нечаканасці. Паўтарыю, маральна мы зрабілі, што мусілі зрабіць.

— Ці ведаеце, як склаліся лёсы тых дэпутатаў, якія таксама ўдзельнічалі ў тым пратэсце?

— Лявонцій Зданевіч — пасляковы архітэктар. Уладзімір Заблоцкі мае неаблагі бізнес. Алесь Шут, як і раней, — галоўны доктар Лагойскай бальніцы. Летам сустрэў яго ў чарзе па візу ў італьянскае паліцтва. Мікалай Крыжанкоўскі дзесяць ў дзяржаўнай установе працуе. Леанід Дзейка — пенсіянер. Самадзуджуца не вераемна. Думаю, быў бы чэмпіёнам РБ па красвордах сярод палітычных фігур. Пра Алампева, Антончыка, Маркевіча, Гонтзара, Ахсаміта, на жаль, на сёння не маю дакладных звестак. З нашых скуруўся адзін Яўген Навікаў, які пачаў выдчуць, як крумкач, на БТ. Валодзя Новік не галадаў. Ціха стаў адным з намеснікаў старшыні “Беларусбанка”. Навумчык, Трусаў, Беленькі, Папкоў, Голубеў (абараніў доктарскую),

Баршчэўскі, Пазыняк — на слыху ў тых, хто цікавіцца грамадскім жыццём. Я — пенсіянер. Маё хобі — як у рымскага імператара Дыялектыяна. Але лепш атрымавацца агуркі. Варта б нам, галадоўшчыкам, калі-небудзь сустрэцца. Давайце сустрэземся ў вас у рэдакцыі!

— Вы былі першым амбасадарам Беларусі ў Германіі. Ці праўда, што Еўропа нас не чакае?

— Пытанне — з алагічных прапагандысцкіх закліканняў. Таму кароткі адказ у форме “так/не” будзе таксама некарэктным. Але калі ўжо трэба адказаць, то, канешне ж, няпраўда.

— Ваш прагноз: як будзе развівацца палітычныя падзеі ў Беларусі?

— Не бяруся сказаць нешта пэўнае. Грамадзянская супольнасць пакуль будзе набірацца сіл, як нашы казачны Пакаігаро-

шак. Думаю, усё будзе залежаць ад здароўя А.Г. Лукашэнкі, на якое вельмі паўплывае хада падзей у расійскім істаблішменце. Зрэшты, нават наступнік Лукашэнкі (гэта ж будзе нехта не вельмі ашалелы з наменклатуры) на першым этапе нічога крута не зменіць. Гэта будзе які-небудзь, напрыклад, былы міністр кшталту Мартынава, які хаця і слухку гэтай уладзе, але мае імідж адэкватнай асобы і абсалютна блізка да Крамля. А далей — могуць быць і нечаканасці. Адамашка на старт аперацыі “Пераемнік” можа быць дадзена толькі пасля адпрацоўкі міфа пра ўстанавленне сапраўднага галоўнага забойцы зніклых палітыкаў, калі “забойца” ўжо будзе ўдэцкі за мяжу.

— Кажуць, што пад Новы год трэба загадваць жадаанні. Што загадаеце?

— Каб зіма добрай выдалася...

3 АРХІВА

11 красавіка 1995 года 19 дэпутатаў Апазіцыі БНФ у Вярхоўным Саветце прама ў Авалянай зале абвясцілі галадоўку пратэсту супраць ініцыяванага Александром Лукашэнкам рэфэрэндуму аб скасаванні бел-чырвона-белага сцяга і герба “Пагоня” як дзяржаўных сімвалаў, ліквідаванні статусу беларускай мовы як адзінай дзяржаўнай, эканамічнай інтэграцыі з Расіяй і прае прэзідэнта распускаць парламент. У ноч з 11 на 12 красавіка дэпутаты былі збыты людзьмі ў чорных масках і выкінуты з парламента. Александр Лукашэнка абвясціў паказанне відэазапісу гэтага разгону. Але і праз дзесяцігоддзі грамадскасць гэтага запісу так і не ўбачыла.

Алена ДАВЫДАВА.

Язюна Пазыняк, Лявонцій Зданевіч, Мікалай Крыжанкоўскі, Ігар Гермянчук, Сяргей Папкоў, Алес Трусаў, Сяргей Навумчык, Лявон Баршчэўскі, Сяргей Антончык, Алес Шут, Пётр Садоўскі, Валодзя Голубеў, Віталь Малашка, Юрый Беленькі. У прэзідэнтстве старшыня Вярхоўнага Савета Мечыслаў Грыб і ягоны намеснік Іван Бамбіза. У куце злева — Александр Лукашэнка. Раница 11.04.1995 года.

Фота Сяргея ГРЫЦА.

Інесса ДРОБЫШЕВСКАЯ: «Если бы все получилось, сегодня Беларусь была бы иной»

Первого министра здравоохранения независимой Беларуси Инессу Дробышевскую за глаза называли подругой Александра Лукашенко. В историческом августе 1991 года вместе с коллегами по депутатскому корпусу Верховного Совета 12-го созыва Александром Лукашенко и космонавтом Владимиром Коваленком она внесла бело-красно-белый флаг в Овальный зал. Говорили, что, мол, по дружбе, придя к власти, Лукашенко отдал ей пост министра здравоохранения.

Сегодня Инесса Михайловна на заслуженном отдыхе, как говорит сама, занимается семьей. Почему ушла из активной жизни и политики, объясняет коротко: “Так сложились обстоятельства”. А еще экс-министр здравоохранения признается, что является постоянной читательницей “Народной Воли”.

— Желаю “Народной Воле” как можно больше подписчиков в новом году. — Кажется, Инесса Михайловна несколько не удивилась нашему телефонному звонку. — Желаю, чтобы тираж рос, потому что сегодня это одна из самых популярных газет Беларуси. Ее читают абсолютно все, в том числе и представители власти, госструктур.

Когда я жила в городе, выпускала “Народную Волю”. Сейчас перебралась за город, оформлять подписку неудобно, поэтому читаю ваш сайт в интернете, когда выбираюсь в столицу, покупаю свежий номер газеты.

— Из медицины тоже ушли?

— К сожалению, да.

— Инесса Михайловна, в свое время вы оказались в центре самых важных событий, которые переживала наша страна. Вспоминаете о них сейчас?

— Это забыть невозможно. Например, я была участницей заключения постбеловежских соглашений, когда в Алма-Аты подписывались конкретные документы и Горбачев уходил с поста президента. Эта была очень интересная работа и одновременно напряженная, ответственная. Нам приходилось ночами рабо-

тать. Мы были в одной команде — Петр Кузьмич Кравченко, тогдашний министр иностранных дел, Вячеслав Францевич Кебич, Станислав Станиславович Шушкевич. В рядах нашей делегации были Гончар, Пазыняк, Борщевский... Невозможно забыть путь, когда некоторые политики прятали “свои ключи”, а некоторые, наоборот, проявляли принципиальность. Время было тревожное и этим интересное.

— 1996 год развел вас по разные стороны. Сейчас вы встречаетесь, например, с Шушкевичем?

— Нет. Последний раз мы случайно встретились в поезде

Минск—Санкт-Петербург. Я тогда работала министром здравоохранения, возвращалась из командировки. Мы ехали в одном вагоне со Станиславом Станиславовичем, много разговаривали... В последнее время наши взгляды, подходы во многом не совпадают.

— Не жалеваете, что так получилось? Или вы считаете, что сделано все так, как хотелось?

— Если бы все получилось, сегодня Беларусь была бы иной... Когда Беларусь обрела независимость, возможности у страны были огромные. И если бы...

— Если бы что?

— Если бы... Но стало так, как стало.

— Может, это одна из причин, что вы сегодня вне политики?

— Несомненно. Но это не предположительный разговор... Желаю всей редакции, читателям “Народной Воли” хорошего нового года! И здоровья. Это самое главное. Здоровье — это единственная ценность, которую не купишь, ничем не заменишь. Здоровье надо беречь и ко всему относиться философски: все пройдет, и это тоже.

Мария ЭЙСМОНТ.

ДАСЛОУНА

Александра ГЕРАСИМЕНЯ: «Нам не хапае каранёў...»

Ўсё ж не такое ўжо згубленае новае пакаленне беларусаў, чыё станаўленне прыйшлося не на самую лепшыя для краіны гады. Прызёр лонданскай Алімпіяды Александра Герасіменья, адказваючы на пытанні чытачоў газеты “Прэссбол”, выказалася і пра беларускую сімволіку, і пра тое, які геапалітычны вектар ёй бліжэй.

— Які сцяг вам бліжэй: чырвона-зялёны ці бел-чырвона-белы? — спыталі ў знакамітай беларускай пльмучыцы.

— З пункту гледжання эстэтыкі бел-чырвона-белы, вядома, больш сімпатычны. Ды і гісторыя ў яго куды больш багатая і насычаная — Вялікае Княства Літоўскае, Наваградка, Мір, Нясвіж, той жа Клец. Мне не хочацца думаць аб тым, што Беларусь вядзе адлік ад 1917 года і ганарыцца тым, што мы — чэмпіёны свету па колькасці вуліц Леніна, Маркса, Энгельса і яшчэ бог ведае каго... У нашай гісторыі ёсць нямала слаўных дзят, і давайце не будзем забываць, што ў свой час ВКЛ было адной з самых уплывовых дзяржаў Еўропы.

...Шкада, што мы ўпусцілі ініцыятыўу і літоўцы лічаць сябе

нашадкамі той вялікай дзяржавы. Нам не хапае каранёў, каб адчуць сябе вялікай нацыяй, а генетыка — вялікая штука, якая творыць цуды нават праз стагоддзі.

— Які геапалітычны вектар Беларусі вам бліжэй — Расія ці Захад?

— Еўропа, вядома. Мы адтуль ментальна. Расія хай цягнецца за намі, ёй не пашкодзіць агульнапрынятыя каштоўнасці цывілізаванага свету. Я маю на ўвазе так званы “закон Дзімы Якаўлева” (якім забаронена ўсынаўленне расійскіх дзяцей грамадзянамі ЗША). Магу шмат што сказаць з гэтай нагоды, як чалавек амяцьянальна і не па адной з самых уплывовых дзяржаў Еўропы.

кнопкі пазбавілі надзеі тысячы расійскіх дзяцей, будуць глядзець у вочы уласным дзеям? Ды і наогул, чаму іх дзеяцям можна і нават трэба вучыцца ў ЗША, а тым, хто бязспраўны, нямы і безабаронны, не даецца нават маленькага шанцу на іншае жыццё?

— Еўропа, вядома. Мы адтуль ментальна. Расія хай цягнецца за намі, ёй не пашкодзіць агульнапрынятыя каштоўнасці цывілізаванага свету. Я маю на ўвазе так званы “закон Дзімы Якаўлева” (якім забаронена ўсынаўленне расійскіх дзяцей грамадзянамі ЗША). Магу шмат што сказаць з гэтай нагоды, як чалавек амяцьянальна і не па адной з самых уплывовых дзяржаў Еўропы.

ГОЛАС НАРОДА

Пётр Іванавіч ХРЫПАЧ, фермер з вёскі Слабада Мінскага раёна:

«На тым стаю і ў тое веру»

— Што ўсцешыла за мінулыя два дзесяцігоддзі? Ну і пытанечка — так адразу і не скеміш... Але як наўсвід, то найвялікшай радасцё, канешне, мой сад... Ну, уяві сабе: два дзесяцігоддзі таму на месцы, дзе зараз стаім, ні каліцця не расло — адно пустэльнае пагоркі, скрозь нашігаваныя драцянікам... 33 гектары зямлі — нікому не ў радасцё. А чаму? Глеба неўрадлівая, бедная, забытая Богам і людзьмі... Але ж вочы баіцца, а рукі за справу халапоцца. Гэтак і ў мяне: аформіў сваё фермерства ды закатаў рукавы, балазе моцы хапала — тады і пядзідзесяці не было.

І вось вынік — цудоўнейшы сад пад бокам у сталіцы. Сёлета сабраў звыш ста тон першасортных плодаў. Рэалізаваў пераважна ў Кастрычніцкім раёне — у школьных сталовых, у сады дзіцячыя, у прадуктовыя крамы... Праз якую два-тры гады выйду на трыста тон... — Пётр Іванавіч, а што не ў радасцё? Што вас засмучае — як чалавек і грамадзянін? — Тое, што ў грамадстве няма ладу, што беларусы падзелены на сваіх і чужых... А гэтак не павінна быць. Раней думалася: ну вось і дзяржаўнасць сваю маем, цяпер ажыўем як мае быць.

Але не ўсё так гладка, як хачелася б. Значыцца, трэба шукаць нейкае паразуменне, а не раз'ядноўвацца. Не варта думаць, што мы разумнейшыя за ўсю Еўропу, што вышукарым свой унікальны веласіпед. Ды нічога падобнага! Трэба разумна карыстацца тым, што ўжо вынайдзена, — дэмакратычнымі нормамі, агульнапрынятымі ў цывілізаваным свеце правіламі. Не ведаю, але мне здаецца, што цяперашнія палітычныя вэртал — часовае з'ява. Рана ці позна Беларусь арганічна ўвалыцца ў еўрапейскую сям'ю — іншае наўрад ці дадзена...

— Якім вам бачыцца жыццё ў наступнае дзесяцігоддзе, Пётр Іванавіч?

— У сям'і еўрапейскіх народаў, у згодзе з краінамі-суседзямі. Не думаю, што народ з такімі багатымі культурай і гісторыяй страціць сябе, сваю нацыянальную адметнасць. Іншая справа, што ўсё гэта трэба аберагаць і развіваць, а не глуміцца над ім. Па сваіх унуках ведаю, наколькі ім блізка сваё, хоць яны і нашмат бліжэй да той жа Еўропы чым наша пакаленне. Адно ніяк не шкодзіць другому: родная мова ніяк не ўпярэкае той жа рускай ці іншым еўрапейскім мовам. Што ж адносна будучыні, то, канешне, яны бачыцца заможнай і свабоднай — на тым стаю і ў тое веру.

Распытваў Георгій ЧЫГПР.

ЧУЛІ?

Вось такі падарунак

Урад Беларусі прыняў рашэнне павысіць з 1 студзеня 2013 года тарыфы на жыллёва-камунальныя паслугі. Павышэнне закране тарыфы на цэлавую энергію, якая вырастае на 5%, і на электрычную — на 9,5%. Для сям'і з трох чалавек, якая пражывае ў тыповай двухпакатковай кватэры, плацяжы за жыллёва-камунальныя паслугі вырастаць на 8,9 тысячы рублёў, або на 3,7%, павядамілі ў Саўміне. Паводле разлікаў урада, яны складуць у ацвяляльны перыяд 249,6 тысячы рублёў, у летні — 167,2 тысячы рублёў.

Уладзімір Канаплёў гатовы ўсё паўтарыць

Гэты чалавек уваходзіў, як кажучы, у “самае бліжэйшае кола”. Сябра дзяцінства першага беларускага прэзідэнта спачатку стаў ягоным памочнікам, а потым узляцеў на самую вышыні кар'ернай лесвіцы. На пытанні “Народнай Воли” адказаў Уладзімір Канаплёў, былы спікер Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, зараз — кіраўнік Федэрацыі гандбола Беларусі.

— Калі б вы ў мяне спыталі пра апошнія 36 гадоў, а не пра 20, то я б сказаў, што спачатку ў мяне нарадзіўся першы сын, а праз чатыры гады — другі. Гэта былі для мяне самыя значныя падзеі. А калі браць апошняе 20-годдзе, то гэта 1989-ы і асабіста 1994 год. У 1989 годзе ўдзельнічаў у выбарах у Вярхоўны Саветы БССР і СССР. Вельмі цікава былі падзеі. Тады было такое натхненне ў людзей! Мы з жанкай былі даўнімі чытачамі “Літаратурной газеты”. Ужо тады ў артыкулах вяла ветрам перабудовы. Потым, калі быў Вярхоўны Савет 12-га склікання, усё ўважліва з цікавасцю сачылі за выступленнямі дэпутатаў, у тым ліку Александр Рагавічова. А 1994 год стаў самым цікавым.

— Вы тады ақунуліся ў палітыку? Гэты год стаў пачаткам вашага кар'ернага росту на палітычнай арэне...

— Палітык у нашай краіне на-самроц адзін. А тады ў нас быў лідар, мы яму дапамагалі. У нас была каманда. Былі розныя спадзяванні, але ў канчатковы пасьпех павяршылі толькі пасля першай перамогі. Я тады ў палітыку не разбіраўся зусім. Усё было ўпершыню.

— А пасля выбараў былі моманты, калі здавалася, што нейкі крызіс перажывіць будзе немагчыма?

— Ды не... Былі, наадварот, прыемныя моманты, калі я, напрыклад, ажаніў сваіх сыноў. Вельмі радаваўся, што ў мяне нарадзіліся ўнучкі, што дома усё добра.

— Значыць, выбары 1994 года для вас засталіся самай

яскравай падзеяй і такіх па значнасці ўжо не было?

— Не зусім. Цяпер для мяне самая яркая падзея — гэта тое, што наша мужчынская зборная па гандболе ўпершыню за апошнія 17 гадоў трапіла на фінальную частку чэмпіянату свету. Я гэтаму вельмі рады.

Я трапіў на абсалютна голае месца, усё было разбурана. Ібраць раздалі, распрадалі... Дзякуй Богу, што на месцы застаўся Мірановіч. Сапраўдны гандбол трымаецца на добрых трэнерах. Мы на 99 працэнтаў вярнулі на радзіму тых, хто быў за яе межамі, і аднавілі страчаную добрыя традыцыі. Спорт — гэта чалавечы фактар. Наш трэнер Юрый Анато-льевіч Шаўдоў некай сказаў мне: “Вось ёсць патэнцыйны камандаў. Вось ён у нас такі сёння. А чатыры гады таму ў нас быў такі па-

тэнцый у двухосці, што мы не маглі выйграць у зборнай Кіпра. А цяпер мы сярод лепшых каманд свету”. Мне б хачелася сказаць, што наша моладзь павінна быць больш патрыятычнай і не глядзець на сваю будучыню праз зялёныя паперкі. Каршакевіч, адзін з лепшых ігракоў, мне распавядаў, што, калі яны сталі чэмпіёнамі свету, ім падарылі па маленькім магнітафоне... І яны былі ішчаслівыя.

— Цяпер вы нешта змянілі б у сваім жыцці, калі б была такая магчымасць?

— Калі кроныч у невядомасць, то заўсёды робіш шмат памылак, гэта непалабежна. Я, канешне, засяродзіўся б ад нейкіх памылак. Але ў асноўным я б усё паўтарыў.

Любоў ЛУНЁВА.

НАДВОР'Е

Сіноптыкі не абяцаюць беларусам казку на Новы год

На Новы год чакаецца тэмпература, блізкая да нулявой адзнакі, паведаміла галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідрометэацэнтра Людміла Парашчук.

З 16 лістапада па 25 снежня Беларусь знаходзілася ў палоне халоднага антыцыклону. “У аўторак, 25 снежня, атмасферныя фронты і цыклоны пачалі перамяшчацца ўглыб кантынента, адціскаючы халоднае паветра за ўрал. У краіне рэзка пацяплела”, — распавяла галоўны сіноптык. Яна дадала, што калі перад выхаднымі тэмпература паветра была на 8–13

градусаў ніжэй за кліматычную норму, то цяпер яна на 2–6 градусаў вышэй.

У суботу, 29 снежня, сітуацыя крыху зменіцца — паветраныя масы пачнуць паступаць з поўначы Скандынаўскага паўвострава, злёгка падмарозіць. Тэмпература паветра ўначы складзе мінус 3–8 градусаў, месцамі пры працяглых праясненнях 9–11 градусаў ніжэй за нуль. Днём

будзе ад 0 да — мінус 5. Ёстотных ападкаў не чакаецца, толькі ў асобных раёнах, у асноўным па поўначы, пройдзе невялікі кароткачасовы снег.

31 снежня пачыноча-заходні вечер зноў зменіцца заходнім, паўднёва-заходнім, пачне паступаць больш шчыльна паветраная маса. На большай частцы тэрыторыі чакаецца кароткачасовы снег, мок-

ры снег, у асобных раёнах туман, слабы галалёд. Тэмпература паветра ўначы складзе ад 0 да мінус 5 градусаў, пры праясненнях жа 7 градусаў морозу. У дзённыя гадзіны чакаецца ад мінус 3 да плюс 3 градусаў. Такі тэмпературны фон на 3–5 градусаў вышэй за кліматычную норму.

ГОЛАС СЯБРА

Стэфан ЭРЫКСАН:

«Ганарыцеся тым, што вы беларусы!»

Пасол Швецыі ў Беларусі Стэфан Эрыксан сёлета не па сваёй волі пакінуў нашу краіну. Скандальны «плюшавы дэсант» быў толькі фармальнай нагодай для таго, каб дыпламата пазбавілі беларускай візы і права працаваць у Беларусі. Але, перажывушы разам з намі поспехі і паразы апошніх гадоў, спадар Стэфан Эрыксан застаецца вялікім сябрам нашай краіны і працягвае сачыць за падзеямі.

— Часта можна пачуць, што сітуацыя ў Беларусі не мяняецца. Вы досыць доўга працавалі ў Беларусі. Ці сапраўды не заўважылі ніякіх змен?

— Пытанне слухнае, а шмат думаў над гэтым... Часам можа сапраўды здавацца, што нічога не змянялася. Але, нават калі не бачна з перамога погляду, усё роўна кожнае грамадства развіваецца. Вазьміце, напрыклад, хуткае развіццё інтэрнэту за апошнія гады. Не буду аспрэчваць, што тут ёсць і адмоўныя бакі, якія мы адчуваем таксама ў шведскім грамадстве. Лёгкасць доступу да вялікай аўдыторыі, на жаль, не заўжды абуджае лепшыя якасці ў людзях. Мясце пахожа той бруд і тая нянавіць, што часта выплываюць у інтэрнэце... Але я перакананы: тыя мажлівасці, якія дае доступ людзей да альтэрнатыўнай інфармацыі, усё-такі пойдзе на карысць у тым ліку беларускаму грамадству. Інфармаваны чалавек больш здольны паводзіць сябе рацыянальна і менш схільны быць падманутым.

— Чаму для вас было такім важным падкрэслена паважлівае стаўленне да ўсяго беларускага — ад мовы да падрыхтоўкі амерыканцаў?

— Калі я нешта раблю, стараюся гэта рабіць грунтоўна і шчыра. Мабыць, не заўжды гэта ў мяне атрымліваецца, але было вельмі лёгка аддацца ўсім сэрцам Беларусі...

Як можна не любіць і не паважляць гэтую краіну з яе багатай гісторыяй і цікавай культурай! Калі я зразумеў, што маю паважлівае стаўленне да вашай прыгожай мовы нешта значыць для многіх беларусаў, я натхніўся яшчэ больш вывучаць вашу ўнікальную культуру!

— Ці сапраўды сёння вядуцца нейкія патаемныя перамовы паміж Беларуссю і ЕС? Пра што яны?

— На маю думку, гэта міф, што лёс вашай краіны вырашаецца ў выніку нейкіх патаемных перамоваў... Не той час і не той выпадак! Канешне, ёсць кантакты, але дастаткова відэачка, што адбываецца ў нашых адносінах. І чаго не хапае. Не шукайце таго, чаго няма! Я

добра разумею, што ў беларускай гісторыі было ўсялякае, у тым ліку нейкія важныя рашэнні прымаліся за спінамі людзей. Мабыць, таму і цяпер праасцей думаць, што ўсё вырашаецца не табою самім, а ў нейкіх кулуарных перамовах... Не, будучыню краіны можаце ствараць толькі вы, беларусы!

— Якія вынішаваны вы хацелі б прадаць сваім беларускім сябрам і ўсім беларусам?

— Я хацеў бы выкарыстаць момант, каб павіншаваць усіх беларусаў з надыходзячымі святамі! Пажадаць я хачу больш добра зычліваасці адзін аднаму ў новым годзе! Крытыкуйце іншых, але рабіце гэта прыстойна і без злобы. Калі і ёсць недаравальныя рэчы, дык хто возьме на сябе права іх асудзіць? Хібы шукаць трэба перша за усё ў самім сабе.

Магчыма, гэта прагучала пафасна, але мне бывае бялая галава, як у цяжкай для Беларусі сітуацыі замест таго, каб нешта разам пабудоваць і змяніць, быццам бы разумныя людзі займаюцца раздзіраннем грамадства... Пажайнае адзін аднаго і шукайце кампрамісы дзеля краіны! Максімалізм тут не дапаможа, а зайздасць увогуле толькі перашкаджае... Апошняе, што хачу пажадаць вам, гэта больш любові і павялічанага ўвагі да сваёй культуры, гісторыі, мовы... Ганарыцеся тым, што вы беларусы!

Ірына МАЛЬЦАВА.

НЕСПАКОЙНАЯ ДУША

Руплівец...

Жыццё не абмяжоўваецца Мінскай кальцавой. Але голас глыбіні не заўсёды чутны. Меркаванні, што сапраўдны градус палітычных падзей можна адчуць толькі ў сталіцы, памылковае. Як доказ таму — Уладзімір Дарагуш, краязнаўца з Чэрвеня.

— Уладзімір Георгіевіч, з якім настроем развітаецеся з першым 20-годдзем беларускай незалежнасці?

— Пад Новы год і Каляды не варта б пра змрочнае, але ж мучу, бо якраз такімі — змрочнымі — і выглядаюць мінулыя гады для майей Бацькаўшчыны. Чаму?

У краіне, якая нібыта стала незалежнай два дзесяцігоддзі таму, верхаводзяць пракрамлёўскія, пракрамуністычныя вертэхі. Ну як яшчэ назваць добра зычліваасці адзін аднаму ў новым годзе! Крытыкуйце іншых, але рабіце гэта прыстойна і без злобы. Калі і ёсць недаравальныя рэчы, дык хто возьме на сябе права іх асудзіць? Хібы шукаць трэба перша за усё ў самім сабе.

Магчыма, гэта прагучала пафасна, але мне бывае бялая галава, як у цяжкай для Беларусі сітуацыі замест таго, каб нешта разам пабудоваць і змяніць, быццам бы разумныя людзі займаюцца раздзіраннем грамадства... Пажайнае адзін аднаго і шукайце кампрамісы дзеля краіны! Максімалізм тут не дапаможа, а зайздасць увогуле толькі перашкаджае... Апошняе, што хачу пажадаць вам, гэта больш любові і павялічанага ўвагі да сваёй культуры, гісторыі, мовы... Ганарыцеся тым, што вы беларусы!

— Адна справа — чакаць перамен і зусім іншая — набліжацца ім...

— Так, вы маеце рацыю, і я — наколькі хапае моцы — раблю ўсё, каб той светлы ранак настаў хутчэй... Як ўжо год вяду рэйд у Чэрвенскім мастацка-літаратур-

ным клубе "Ветразь", актыўна ўдзельнічаю ў рабоце двух іншых клубаў — краязнаўчым і "Субседніку". І з людзьмі сталымі, і з моладдзю наладжваем літаратурныя вечарыны, знаёмствы з беларускімі творцамі — паэтамі, музыкамі, краязнаўцамі. Канешне, выпраўляемся ў турыстычныя вандраванні па Беларусі. Мэта ўсіх высілкаў адна — далучыць людзей да нашай культуры, літаратуры, да ўсяго, што ёсць гонар беларускай нацыі. Тут прыемнае спалучэнне з карысным. А галоўнае — душа не марнее, поўніцца жыва-творным духам...

— Ведаю, што ваша хатняя бібліятэка — адна з багацейшых у краі. Наколькі яна запатрабавана месцамі?

— Бібліятэка — гэта маё ўсё... Збіралася дзесяцігоддзямі, гэтаксама як і музычныя творы — што на вінальных кружэлках, што на электронных носбітах. Натуральна, людзі цікавацца. Бяруць і чытаюць кніжкі — іх недзе больш за

20 тысяч, перапісваюць музычныя творы — ёсць досыць рэдкія запісы знакамітых выканаўцаў. Карацей кажучы, дзверы не зачыняюцца — нікому адмовы няма.

— Ведаю, што ваша хатняя бібліятэка — адна з багацейшых у краі. Наколькі яна запатрабавана месцамі?

— Бібліятэка — гэта маё ўсё... Збіралася дзесяцігоддзямі, гэтаксама як і музычныя творы — што на вінальных кружэлках, што на электронных носбітах. Натуральна, людзі цікавацца. Бяруць і чытаюць кніжкі — іх недзе больш за

Георгій ПЛАТОНАЎ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Валянцін СТЭФАНОВІЧ:

«Я вельмі хацеў бы, каб у 2013 годзе мы ўбачылі на волі ўсіх палітзняволеных»

Аб падзеях года, які адыходзіць, і чаканнях у наступным «Народная Воля» гутарыць з праваабаронцам Валянцінам СТЭФАНОВІЧАМ.

— Перш-наперш хацелася б падсумаваць вынікі 2012 года... Якім ён быў для краіны, для праваабаронцаў?

— Год не быў лёгкім, тэндэнцыя на рэпрэсіўную палітыку, якую ўлада прадаманствала пасля 19 снежня 2010 года, працягваецца. Іншая справа, што сітуацыя ў нейкім сэнсе стабілізувалася. Я б назваў яе стабільна-кэпскай. Жорсткай канфрантацыі няма, але там-сям узнікаюць новыя крымінальныя справы. Адным словам, улады паказваюць, што ад сваёй палітыкі яны не адыходзяць, і ў гэтым годзе мы бачылі розныя формы ціску на прадстаўнікоў дэмакратычнай грамадскасці. Гэта і прэвентывныя затрыманні маладзёжных актывістаў, і абмежаванні ў выезде за мяжу па абсалютна надуманых падставах... Але галоўнае — ніякім чынам не вырашылася пытанне палітзняволеных. Што тычыцца праваабаронцаў, то ўвага з боку ўлады да нас таксама не зменшылася. Падчас кампаніі назірання тую ж Таццяну Равяка выклікалі на "гутарку" ў КДБ, пазбавілася офіса ліквідаваная ў свой час "Вясна"... Але на працягу года мы сваю актыўнасць не змянілі, працавалі ў межах назірання за выбарчай кампаніяй. Тыя задачы, што ставілі перад сабой, — выкананы.

— Чым вам запомнілася прайшоўшая парламенцкая кампанія?

— Тым, што была вельмі кволай. Складвалася уражанне, што яна не цікавая нікому — ні тым, хто ў ёй удзельнічаў, ні тым, хто праігнараваў гэтакія мерапрыемствы. Гэта быў верх беларускай выбарчай сістэмы, бо ўсё і ўсё цудоўна разумеюць. Тыя, хто вылучаўся кандыдатамі ад улады, вядалі, што яны стануць дэпутатамі. Прадстаўнікі апазіцыі разумеалі, што ў іх няма ніякіх шанцаў. А многія простыя людзі і наогул страцілі давер да нашых выбарчых працэдур. Да таго ж улада, як мне падаецца, пастаралася максімальна дэпазіцізаваць выбарчы працэс, але гэта кій з двума канцамі. З аднаго боку, хацелі не дапусціць выступленні на вуліцах (асабліва тых, хто заклікаў да байкоту), а з іншага — дэпазіцізацыя прыводзіць да таго, што ў грамадстве знікае цікавасць да выбараў. А якую трэба было забяспечыць. На жаль, мы не змоглі назіраць паўсюль, але мы зафіксаваны выпадкі з маніпуляцыямі на яўшы.

— У "кволаў" кампанію працаваць праваабаронцам было лягчэй?

— З боку ўлад за некаторым выключэннем вялікіх пераход для назіральнікаў, як ні дзіўна, не было. Уся асноўная актыўнасць

улады, думаю, была накіравана на тое, каб не было агітацыі байкоту выбараў. Тым не менш назіранне прайшло, мы далі выбарам сваю ацэнку. На мой погляд, важна было і тое, што на выбарах прысутнічала місія АБСЕ.

— Некаторыя эксперты рабілі прэгнанты, што ў гэтым годзе ўсе палітзняволеныя выйдзюць на свабоду, чаго, на жаль, не адбылося...

— Так, былі нейкія пазітыўныя чаканні і надзеі, я таксама веруў у гэта. Спадзяўся, што пасля парламенцкіх выбараў палітвязні выйдзюць на волю, таму што ў выказваннях прадстаўнікоў улады нярэдка чулася аб неабходнасці рэфармавання палітычнай сістэмы, паляпшэння адносін з Еўрасаюзам... Шмат што казалася, але нічога не спраўдзілася. Такое уражанне, што ўлада баіцца мадэрнізаваць нават сваю палітычную сістэму. Дык што казаць пра вывазленне "палітычных"? Некалі чалавек, безумоўна, адпусціў пасля напісання імі прашанні аб памілаванні, але далей працэс не пайшоў, і зараз усё застаецца на нейкім замарожаным узроўні. Кантакты з Захадам — мінімальныя. Хоць пытанне вывазлення палітвязняў галоўнае ў беларуска-еўрапейскіх адносінах.

— Як вы ўжо казалі, у гэтым годзе колькасць палітзняволеных змянялася. Выпускі адных, заводзілі крымінальныя справы на іншых. Чаму так адбываецца?

— Ва ўлады было некалькі магчымасцяў вызваліць усіх палітычных, як кажучы, з захаваннем твару. Той жа Закон аб амністыі, калі б яго штучна не

палітызавалі, распаўсюджвалі на многіх палітзняволеных. Але на гэта не пайшлі. І нават цяжка патлумачыць, чаму так. Магчыма, хочучы, каб усё палітвязні абавязкова напісалі прашанні аб памілаванні. Аднак некаторым з іх змянілі ўмовы ўтрымання на больш жорсткай. А Зміцер Дашкевіч наогул асуджаны закрытым судом яшчэ і на дадатковы тэрмін, хоць зарэз павінен быў ужо выйсці на волю. Гэта даволі небяспечная практыка, якая пры пэўных умовах можа быць распаўсюджана і на іншых. Мне падаецца, што такім чынам беларуская ўлада паказвае Захаду: вось, маўляў, глядзіце на нашых дзеянін, калі вы не будзеце рэагаваць на нашы крокі. Зараз, напрыклад, "завісла" крымінальная справа журналіста Андрэя Пачубота, і складваецца ўражанне, што палітычнае рашэнне па ёй закліку на мяне. Паглядзіце, чым усё гэта скончыцца.

— Як вы ставіцеся да выказванняў, што палітвязні — прадмет ганьбы, што для якога пакуль не спасце?

— Думаю, сітуацыя і на самай справе больш залежыць ад знешне-палітычных фактараў, чым ад унутрыпалітычных. Мы ж бачым, што беларускае грамадства сёння знаходзіцца ў апатыі. Ніякіх масавых прашанні ад народа з тымі ж палітзняволенымі не назіраем, хоць яны сёння сярэд палітычна заагаванага кола людзей і калі Беларусь атрымлівае эканамічную і палітычную падтрымку з боку Расіі, то магчымасці Еўрасаюза значна змяншаюцца. У свой час Крэмль правёў інфармацыйную атаку на

це нас такімі, якія ёсць. З усімі недахопамі. А недахопы — гэта сістэмныя праблемы ў галіне праваў чалавека. Беларуская мадэль дэмакратыі. Але, як казаў герой Булгакава, асятрына не можа быць другой свежасці. Толькі першай. Так і з дэмакратыяй. Альбо яна ёсць, альбо не яна.

— Але ж вы самі казалі: «Беларускае грамадства сёння знаходзіцца ў апатыі». Можна, людзям і на самай справе не патрэбны ніякі дэмакратычныя змены?

— Не думаю, што гэта так. Хто вырашае, што хоча народ? Някай ён сам аб гэтым скажа падчас свабодных выбараў. Свабодныя выбары — гэта, калі чалавек свядома прыходзіць на выбарчы ўастанак, каб выказаць сваю грамадзянскую пазіцыю, а не тады, калі ён ледзь не пад прымусам с-тавіць "птушачку".

— У гэтым годзе былі расстраляны Уладзіслаў Кавалёў і Дзмітрый Канавалёў, якіх прызналі вінаватымі ў здзяйсненні тэракта ў метро. Рэакцыя грамадства на вышэйшую меру пакарання таксама была недэманшная...

— Многія людзі былі супраць смертнага пакарання, таму што не вераць у беларускую судовую сістэму і праваахоўныя органы. Справа сякравала паказана, якія праблемы ў гэтых галінах. Таму што людзей расстралялі да разгляду наглядных скаргаў Вярхоўным судом. І зараз, калі ў Камітэце па правах чалавека ААН беларуская чыноўніца матыююць сваю пазіцыю не рэгіструюць той ці іншы зварот беларусаў тым, што бышым бы да гэтага людзі не прайшлі ўсе беларускія судовыя інстанцыі, гэта выглядае проста смешна. Справа Кавалёва і Канавалёва паказала, што людзі пазбавлены права на абскарджанне. Пра якую эфектыўную сістэму абароны правоў чалавека тады можна казаць? А ўвогуле, як мне падаецца, прыхільніку смертнага пакарання ў нашай краіне больш. Але і мараторый трэба ўвядзіць, бо іншага шляху, каб павярнуцца тварам да еўрапейскай цывілізацыі, няма. Беларусь — адзіная краіна ў Еўропе, дзе застаецца гэтая ганебная норма.

— З якім настроем вы ідзеце ў новы год? Якія прэгнанты, чаканні?

— Я вельмі хацеў бы, каб у 2013 годзе мы ўбачылі на волі ўсіх палітзняволеных, каб спынілася рэпрэсіўная машына. Гэта спрыяла б дзяўлю ў грамадстве і на знешнепалітычным узроўні. Добра было б, каб мае алтымістычныя чаканні спраўдзіліся...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЧТО У ЗОДЧИХ?

Даже то, что «кристалл» попал в список самых уродливых зданий мира, не так уж и плохо...

Каким был уходящий 2012 год для белорусских зодчих? Что за глобальные события произошли в архитектурной жизни нашей страны? Своими соображениями с «Народной Волей» поделился архитектор Олег Овсянко.

Белорусские города регулярно «обрастают» новыми образцами современной архитектуры. Порой мы даже не замечаем, как быстро меняется облик родных мест. Между тем собеседник «Народной Воли» Олег Овсянко отметил, что прошедший год не принес ничего выдающегося в белорусскую архитектуру.

— Когда мы говорим о белорусской архитектуре, то прежде всего вспоминаем Минск, ведь столица растет куда быстрее, чем областные центры, — объяснил Олег Александрович. — В 2012-м никаких существенных проектов закончено не было. Не удивительно — ведь идет активная подготовка к предстоящему чемпионату мира по хоккею, который должен пройти в Беларуси в 2014 году.

Разве что открытие трех новых станций метро Московской линии можно отнести к значительным успехам. Они современные и стильные, думаю, это то, что надо Минску. Мне кажется, коллеги соглашались, когда я сказал, что оформление станций превзошло наши ожидания. Правда, там до сих пор крайне плохо, но это даже не плохо — ощущение новизны усиливается.

Что касается зданий, то, пожалуй, стоит отметить офис Белорусской калийной компании. Это

претенциозный и необычный проект. Он куда яче многих новых зданий Минска и уж точно не делает городской пейзаж скучным. Кстати, в отличие от нового здания Центрального автовокзала. Мне кажется, коллеги упустили шанс сделать что-то интересное... Почти завершена реконструкция Кулуповского театра. Пока еще сложно привыкнуть к новому облику этого знакомого с детства здания. Особенно почему-то тяжело воспринимать новый цвет. Давать какие-либо оценки пока рано, ведь перестройка не завершена. Будем надеяться, что перемены пойдут театру на пользу.

Когда же речь зашла о самых знаковых архитектурных достижениях последних 20 лет, то господин Овсянко не сомневался ни минуты. Пальма первенства отошла «Алмазу» Национальной библиотеки.

— Это здание можно любить или ненавидеть, но равнодушным оно не оставит никого, — рассудил архитектор. — Мне кажется, даже то, что «кристалл» попал в список самых уродливых зданий мира, не так уж и плохо. По крайней мере туристы хотят на него взглянуть. Хотя, конечно, было бы приятнее, если бы они ехали к нам за красотами...

Признаюсь честно, я уверен, что самое значимое событие в жизни белорусской архитектуры еще впереди. У нас столько амбициозных проектов! Ну а двадцатилетний итог мировой архитектурной жизни подвести просто невозможно. За это время было построено столько выдающихся проектов, что перечислить их я, пожалуй, не возьмусь. Тот же город-сад Дубай. Лучшие из лучших воплотили в жизнь свои фантастические проекты. Архитектурный рай вырос среди пустыни, и я сомневаюсь, что когда-нибудь еще нам доведется наблюдать такое широкое строительство.

Мария МАЛЕВИЧ.

ОТКРОВЕННО

Вячеслав КЕБИЧ:

«Я прожил красивую жизнь!»

В январе наступающего года первый премьер-министр Республики Беларусь Вячеслав Кебич обещает презентовать вторую книгу своих мемуаров «Жажда власти».

— А что касается уходящего года, то у меня сплошные разочарования! — говорит Вячеслав Францевич. — Хотел что-то сделать и все время не получалось! Поэтому отменяю у меня могут быть какие-то радужные настроения?.. К тому же я понимаю, что кое-кто, видимо, меня уже списал, думаю, что я не способен работать. А набиваться и напрашиваться я никогда не умел и не хочу этому учиться.

Что касается двух минувших десятилетий, то иногда, конечно, мне что-то удавалось сделать. В своей жизни я не разочарован. Нисколько! И честное слово, я прожил красивую жизнь! И даже смутные для меня времена вспоминаю как... борьбу со стихией. Когда побеждаешь стихию (а мне это чаще всего удавалось делать), чувствуешь себя удовлетворенным и счастливым. Прежде всего мне удалось победить стихию внутри себя, а это очень важно. Другой бы на моем месте уже сто раз опустил руки и сказал: «Ну все, хватит с меня!», а я до сих пор руки не опустил.

С годами, конечно,

С новым годом вас и всех читателей «Народной Воли»! Между прочим, я сам читаю газету от корки до корки, не пропускаю ни одного номера!

Марина КОКТЫШ.

Как начали отмечать Рождество в мире

Папа Римский Бенедикт XVI в своем традиционном рождественском послании *Urbi et Orbi* ("Граду и миру") с балкона собора Святого Петра призвал к "прекращению кровопролития" и "политическому решению" конфликта в Сирии.

Члены берлинского клуба моржей отметили Рождество традиционным погружением в прорубь.

ПОСТАЦЬ

Барыс КИТ: «Жыву, як можна жыць пасля 100 гадоў...»

Барыс Уладзіміравіч Кіт... Беларус, якога ведае ўвесь цывілізаваны свет. Яго прозвішча выбіта на сцяне Кангрэса Злучаных Штатаў Амерыкі сярод ста самых знакамітых асоб. Ён — адзін з распрацоўшчыкаў ракетнага паліва, лаўрэат многіх міжнародных узнагарод. Цяпер жыве ў Франкфурце-на-Майне.

З радасцю ўспрыняў званок "Народнай Волі".

— Барыс Уладзіміравіч, праз некалькі месяцаў Вы адзначыце 103-гаддзе. З якім настроем сустракаеце 2013-ы?

— Шчыра кажучы, у маім узросце казаць пра нейкі велічы апытаныя настроі, можа, і не трэба. Але ж і пэсімістам нельга быць — жыву, як можна жыць пасля 100 гадоў.

— Ці дазваляюць зрок, наогул стан здароўя чытаць прэсу, глядзець тэлевізар?

— Кожны дзень з гэтага пачынаецца і гэтым заканчваецца. Чытаю і газеты, і кнігі, гляджу ўсе цікавыя для мяне тэлеперадачы.

— А за камп'ютарам не сядзіце?

— Не, камп'ютарам ужо не абцяжарваю сябе.

— Сочыце за падзеямі, якія адбываюцца ў Беларусі?

— Вядома ж, сачу. Трымаю сувязь з Бацькаўшчынай і праз ліставанне з многімі добрымі людзьмі, і праз тэлефон.

— Каму з суайчыннікаў хацелі б перадаць прывітанне напярэдні Новага года?

— У першую чаргу маім даўнішнім сябрам — Лідзіі Сямонаўне Савік і Ірыне Міхайлаўне Быкавай. Шчыра віншую з надыходзячым Новым годам і Калядамі прафесара Гродзенскага ўніверсітэта Андрэя Майсеенку, знамага паэта Сяргея Законнікава, вядомага спецыяліста ў галіне стандартызацыі Юрыя Пашыка...

— Якую падзею ў найноўшай гісторыі Беларусі Вы лічыце галоўнай?

— Падзею, якая адбылася ў 1991 годзе, — абвясненне Незалежнасці майёй роднай Беларусі.

— Дазвольце, Барыс Уладзіміравіч, і Вас павіншаваць з Новым годам і Расветом Хрыстовым. Трымайцеся. Вы — волат беларускага духу. Здароўя і найлепшых дзён у будучым.

— Дзякуй! Я шлю найдобрый пажаданні ўсім беларусам.

Сяргей КУНЦЭВІЧ.

2012-й: чым запомнілася?

Каждый год авторитетное издание — журнал Science подводит итоги года, определяя самые важные события в разных сферах науки.

В этом году первое место в списке научных прорывов Science безоговорочно отдал открытой при помощи Большого адронного коллайдера (БАК) "частицы Бога" — бозона Хиггса. О революционном событии ученые Европейского центра по ядерным исследованиям (CERN) сообщили летом. Бозон Хиггса был последним недостающим элементом в теории об устройстве Вселенной. Гипотезу о существовании частицы более 40 лет назад выдвинул профессор Питер Хиггс.

Марсоход

Посадку марсохода Curiosity американского космического агентства NASA на Красную планету эксперты тоже считают важнейшим достижением. Аппарат начал работу на Марсе 6 августа. Главная цель экспедиции — установить, существовали ли на планете когда-либо условия для зарождения живых организмов.

Механическая рука

По достоинству оценены и усилия инженеров по созданию управляемой импульсами мозга механической руки, которая должна кардинально облегчить жизнь парализованным пациентам. Механизм может выполнять сложные движения в трех измерениях. Инженеры представили публике 52-летнюю женщину, которая оказалась обездвиженной из-за заболевания мозга 13 лет назад. С помощью вживленных электродов она управляла механической рукой, которая смогла даже покормить ее.

Пока технология является экспериментальной и дорогостоящей, однако команда исследователей из американского штата Пенсильвания надеется, что в ближайшем будущем такой аппарат будет доступен многим нуждающимся в нем.

Смена караула

В Китае, стремительно догоняющем Америку по объему ВВП, состоялась плановая смена власти. Публике представлен заранее predeterminedный новый состав постоянного комитета политбюро ЦК правящей Компартии во главе с Си Цзиньпином.

Восстание в Сирии

Весь год продолжалось восстание в Сирии против режима президента Башара Асада. Столкновения перекинулись на крупные города, такие как Дамаск и Алеппо; западные страны разорвали дипломатические отношения с Асадом и начали признавать оппозицию. Однако перелома не произошло: правительственные войска сохраняют превосходство в тяжелых вооружениях, а ряд стран во главе с Россией продолжают оказывать поддержку режиму. К концу года, по оценкам правозащитников, число жертв конфликта с марта 2011 года превысило 40 тысяч.

Фрагмент Культурной олимпиады

В шекспировском театре "Глобус" в Лондоне прошел фестиваль "Globe to Globe", на котором пьесы Шекспира исполнялись на 37 разных языках: от китайского, урду, армянского до языка маори (на фото).

Фестиваль стал частью Культурной олимпиады, приуроченной к Олимпийским играм в Лондоне летом 2012 года.

Перевернулся и затонул

В начале 2012 года круизный лайнер "Коста Конкордия" налетел на скалы, выполняя непродуманный маневр у берегов итальянского острова Джильо, перевернулся и затонул. 32 человека погибли. Итальянские власти возложили основную ответственность за кораблекрушение на капитана судна Франческо Скеттино, который, по мнению прокуроров, не только затеял опасный маневр, но и оставил терпящий бедствие корабль. Он лишь частично признает вину. "Коста Конкордия" планируется поднять в 2013 году.

Впервые в истории

57-летний китайский писатель Мо Янь стал лауреатом Нобелевской премии по литературе за 2012 год. Впервые в истории этой премии удостоился автор из КНР.

Бриллиантовый юбилей королевы Елизаветы II

Его кульминацией стала процессия судов по Темзе. Порядка 1,2 млн человек собрались на берегах реки, пересекающей Лондон, чтобы следить за красочным парадом с участием королевской баржи. Речной парад продолжался шесть часов и завершился, когда последняя лодка прошла 12-километровую дистанцию.

Президент Мурси

В Египте — стране, переживающей последствия арабской весны, — в 2012 году состоялись президентские выборы, которые наблюдатели сочли в целом справедливыми и свободными. На них победил кандидат, поддержанный исламистским движением "Братья-мусульмане", — Мохаммед Мурси. Мурси быстро навлек на себя гнев заметной части египетского общества, издав указ, расширяющий его полномочия, а затем выставил на референдум проект новой конституции с отчетливо исламистским акцентом.

Видеоклип

Видеоклип южнокорейского рэпера Psy побил абсолютный рекорд по числу просмотров на портале YouTube. Его сингл под названием Gangnam Style за полгода посмотрели более миллиарда пользователей.

ГОЛОС НАРОДА

«Сталіны, Хрушчовы і Лукашэнка мяняюцца, а дзеці застаюцца»

Кацярына Іванаўна Берасневіч, пенсіянерка з вёскі Квасынічы Слуцкага раёна, цяжка адпрацавала ўсё жыццё. Як, зрэшты, і мільёны беларусаў. Але ці забяспечыла гэта шчаслівую старасць у годных умовах?

— Што я дала дзяржаве і чым яна аддзячыла? Цяжка сказаць... От некалі ў нас быў калгас імя Хрушчова, пасля ўжо саўгас, а цяпер і не ведаю — мусіць, «Белчы». Гэта і з дзяржавай — то адно, то другое, то трэцяе... Ведаю, што Лукашэнка ўсім правіць, а як — хіба мне адсюль відаць? Дае пенсію, дык і добра... Але няма ўжо здароўя ні ў са-

мой, ні ў майго гаспадары — нямаглыя парабіліся, бо старыя. Сашу майму 92-і пайшоў, і мне на дзевяты дзясатка. Здаецца, рукамі б яшчэ рабіла, але ногі не слухаюцца, кволяцца. Добра, што дзядей шмат, унукаў — і бульбу выкапаюць, і яблыкі абра-руць.

— Вы ўсё жыццё на ферме працавалі, у перадавіках хадзілі, то і пенсія, відаць, немалая...

— Ну як немалая? Як ва ўсіх... Аднолькавая тая пенсія што ў перадавікоў, што ў астатніх. Але хапае: ці шмат трэба старым людзям?.. Ды і пенсіянераў на вёсцы — лічаныя ўжо, мы з Сашам — самыя старыя. Можна, і засталася б здароўе, але ж 33 гады ў гумовых ботах, па калена ў гнаі, на холадзе дарма не прайшлі. Не паверыш, працавалі амаль задарма, за працэдні-палачкі. І нічога — было цікава, нават весела. Мо таму, што пасля вайны павярталіся нашыя, ды і маладзёныя.

— Кацярына Іванаўна, у вас пяцёрка дзяцей, 12 унукаў і 13 праўнукаў... Можна, у дзедках тое шчасце-радаць?

— Сталіны, Хрушчовы і Лукашэнка мяняюцца, а нашыя дзеці застаюцца — і гэты самае галоўнае для бацькоў. От мой Саша ўсю вайну прайшоў, жыўга Сталіна на трыбуне бачыў. Раней казаў: каб не Сталін, то немца не выперлі б... А я думаю, што выперлі яго такія, як мой брат Вацк — ён на фронце і злажыў галаву. І не Сталіну служыў брат, а роду нашаму — за яго і аддаў жыццё. Пасля і сыны мае служылі: Тольк — у авіяцыі, Вацк — танкістам, Валодзь — мараком. І ты пытаешся: што я дала дзяржаве?.. Хай бы лепш запя-талі: што мне дала дзяржава?

— А і напраўду, Кацярына Іванаўна, што яна дала, чым такім аддзячыла?

— Ведаеш, нічога такога, але мне і не трэба. Абы толькі дзецям добра было, ды дзецям іх дзедкаў... Зямля наша вытрывала розныя навалы. То адна дзяржава, то акупацыя, то другая, то яшчэ якая трасца... Але ж Беларусь — краіна на месцы, людзі нараджаюцца, жывуць, і гэтак будзе заўсёды... А што не падвалі да хаты газ, то халера іх бры — нежк пражывём і на дровах-торфе.

Іван ГРЫГАРОВІЧ.

ЗЕРКАЛО

Солдаты той войны...

Не будзе прэувеличением сказать, что последние десятилетия в Беларуси шла нескончаемая война. Информационная. На уничтожение. Власть делала все возможное и невозможное, чтобы дискредитировать, растоптать, уничтожить своих оппонентов. Один из самых ярких солдат той войны дослужился до самых высоких постов — возглавил Белтелерадиокомпанию, стал сенатором. Однако после президентских выборов 2010 года лишился всех постов и сегодня работает в России.

На вопросы «Народной Воли» ответил Александр Зимовский.

— Александр, когда-то вы удачно сформулировали главный слоган официальной политики: «Чарка, шварка, инмарка». Сейчас, спустя годы, хотелось бы, чтобы оценили этот рецепт счастья по-белорусски. В чем оказались его главные плюсы, в чем минусы?

— В целом слоган оказался удачным всех прочих. Он благополучно пережил такие шедевры агитпропа, как «Жыве Беларусь!», «За Беларусь!», «За сильную и процветающую Беларусь!». Возможно, потому, что мой рецепт счастья оказался реально осязаемым. Его ингредиенты можно пощупать, пожевать, пригубить, хрыпнуть, на них можно кататься. Это плюсы.

Минус в том, что это приговор пресловутой белорусской духовности, этакий трансфер кнухаче Быкова и Купалы с Колосом в местную версию потребительства. Сдай макулатуру — получи талончик на «корч» и кататься. Правда, это мировой тренд, так что плакать не надо.

И еще. Было бы нечестно закрыть глаза на то, что «чарка, шварка, инмарка» по-прежнему возмущают подорожали и начинают проходить по разряду белорусского люкxu. А это тренд ведет напрямую в барак, где Андрей Соколов, герой кинофильма «Судьба человека», делил папку, полученную от команданта лагеря.

— Вы активно участвовали в информационных войнах на стороне власти, а сейчас в своих колонках любите помянуть над белорусскими чиновничеством. Что изменилось: вы, чиновники, взгляды на жизнь?

— Строго говоря, в информационных войнах участвовали другие. Я всего лишь разрабатывал сценарии, планировал и доводил дело до победы. Меня, собственно, для этого и наняли.

И вообще я не смею над чиновничеством. Многие государственные служащие — мои добрые знакомые, соратники и мои

выдвиженцы. Как правило, люди честные, компетентные, хорошо вышколенные и с незагоренными мозгами. Смешно и стыдно наблюдать, когда их делают идиотами в квадрате. Но и этому есть объяснение.

Чиновники не понимают, что происходит, они дезориентированы. Им невозможно планировать карьеру, невозможно уйти в бизнес, нет гарантий. Зарплата смешотворна, вы представляете себе не можете, как унизили себя чувствует любой белорусский чиновник при встрече, ну, хотя бы с российскими коллегами. Добавьте сюда тщательную культивируемую в СМИ неуважение и даже ненависть к госаппарату, и вы поймете, почему качество госуправления неуклонно снижается. А я всего лишь публично фиксирую эту деградацию и стараюсь, чтобы это, по возможности, было забавно и по-доброму. У людей и так мало радости, они мои тексты прочтут и улыбятся.

— Так что взглядов на не менял — без лести предан. Прямота, искренность, резкость, я на этом состоялся и как автор, и как начальник, это мой социальный капитал. Уважение к власти не в том, чтобы слепо врать подчиненным и своим коллегам. И по-этому, не скрою, мне симпатична эта юная синопская модель, и я лишь деликатно намекаю, что ей следует более лучше одеваться. Надеюсь, читателям «Народной Воли» этот мем знаком.

— Почему все-таки вы ни разу не пригласили оппозиционеров в свои авторские программы и в эфир БТ? Неужели это действительно такая большая угроза для существующей власти?

— Это не угроза для власти, это вопрос понятий, пацанский вопрос, как у нас в России говорят. Оппозиционеры патологически ненавидят Александра Григорьевича Лукашенко. Почему он должен подставлять им правую или левую щеку? Вы скажете: «Ну, он же сильный, что ему стоит?» Однако в белорусской политике библейские притчи непри-

менимы. Народ-богосовец не поймет, здесь слабого ногами топчут, а потом друг друга жрут и тем сыты бьются.

— Что до приглашения в эфир от меня лично, то здесь еще проще. Это мы справедливо упомянули, что мы вели информационные войны. На войне у противника есть один шанс попасть в эфир: противоборствующей стороны — надо стать перебежчиком. Уничжать оппонентов предложением переменитьсь прямо в эфире было бы невежливо, а даром отдавать им информационное поле — глупо. Вот так и не встретились.

— Пару слов о себе. Чем сейчас занимаетесь, как часто бываете в Беларуси, чем занимаетесь дети?

— Дети у меня, как у президента России В.В.Путина, учатся и отчасти работают. Я их не торплю на свершение трудовых подвигов. Сам же я консультирую питерских товарищей по вопросам ведения информационных войн, и надо сказать, за последние два года они достигли в этом поразительных успехов. Хороший медиа-консультант — он как семейный доктор, знаете ли. Так что когда болезни обостряются, я в Питере. А как кризис миновал — или в Минск, или на воды.

— Традиционный новогодний жанр — политический прогноз. Каков прогноз Александра Зимовского?

— Вот вы меня наповаляете бьете этим вопросом. Не занимаюсь я белорусской проблематикой вплотную, поэтому возможные абстракции. Не сделаю большого открытия, скажу, что белорусская публичная политика уйдет в Сеть и, похоже, не вернется. Идеология продолжит разваливаться. Власть сделает как минимум три-четыре большие глупости, которые, теоретически, смогут породить локальные стихийные бунты. Они будут подавлены, но не исключено хотя бы одно убийство, которое можно будет раскрутить как политическое. Рубль упадет, водка подорожает, сало тоже...

А кали патроны выйшли, То гранату Хомка хоп і пацэліў (слаўна выйшла) Проста Гітлер — у лоб!

Немцы, ведама справа, Руки ўгору паднялі, — Пра Хому пабегла слава Па савецкай па зямлі!

Перамога зоркай яснай

Ірина МАЛЬЦЕВА.

ІРАЌІЧНАЯ ПАЭЗІЯ

Фота Д. Кунстадгара

Леанід ДРАНЬКО-МАЙСЮК

Зноў пра Хомку...

30 кастрычніка 2012 года «Народная Воля» надрукавала мае «Вершы для Хомкі».

Публікацыю заўважылі.

Сярод водгукаў зацікавілі і пытанне:

— А можа, гэты вершы не для Хомкі, а пра Хомку?

Пытанне слухнае, і мой адказ быў такі:

— Дзеля настрою, дзеля хатняй веселосці я пачынаў складаць вершы для Хомкі, а далей стала бачна, што гэты вершы пра Хомку. І менавіта ж толькі пра яго, як у на-

родзе кажуць, француз! Але ці варта мяняць пачатковую назву? Думаю, не...

Са мною гадзіліся.

А яшчэ сказалі:

— Твой Хомка — з'ява сацыяльная!

— І не толькі сацыяльная, — адказаў я, — і грамадска-палітычная таксама, бо Хомку ў нашым жыцці цікавіць усё! І Новы год Хомка будзе сустракаць гэтак жа, як і ўсе, — за сталом! І будзе гаварыць, як і ў кожнай беларускай сям'і гавораць, пра ўсё —

апазіцыю, прэзідэнта, Абама, немцаў, начальнікаў, Сталіна, Еўразвяз, Ізраіль, Напалеона, паэтаў, графаману, п'яных танкістаў... І навагодняе пажаданне ў Хомкі напалатовае:

«Шаноўныя сябры! Хай твая людзі, якія прыносяць вам добры настрой, заўсёды знаходзяцца ад вас на адлегласці выцягну-тай... лапкі (варыянт: рукі)!

З Новым годам!»

Хомка і апазіцыя

Апазіцыя спытала:
«Ты, Хама, чаму не ў нас?
Разам быць пара настала!
Надышоў такі ўжо час!»

«Просьба ваша не страшыць! —
Стаў наш Хомка гаварыць. —
Буду лідарам я вашым,
Кіраваць — як мае быць!»

Я работу так пастаўлю,
Ажно кожны загодзе
Не ў Варшаве, а ў Заслаўі
І не ў Вільні, а ў Уздзе!

Годзе ездзіць на кангрэсы,
Кланяцца чужым сталам!
Бо адстойваць інтэрэсы
Поля роднага і лесу
Лепей тутача, чым там!

І прайсці з вас кожны мусіць
Ад сяла і да сяла...

Апазіцыя чамусьці
Не даслукала — сышла.

Хомка і «Звезда»

Хомка ўбачыў на хаду
Учарашнюю «Звезду»...
І ўздыхнуў ён: «От бяда!
Ты чаму, «Звезда», «Звезда»?!

Мне яно не ўсё адно:
З назвай гэтай ці з той!
Ты павіна ўжо даўно
«Зоркай» быць, а не «Звездой»!

Ты газета я газета,
А не думаеш ніяк
Пра галоўнае, пра гэта —
Назву збеларусіць як?»

Хомка наш напалатовае,
Ён усім расказвае,
Што «Звезда» на роднай мове,
Ды з няроднай назваю!

Хомка і «Бярозка»

Хомка неак у кіёску
Захацеў купіць «Бярозку»
І пачуў: «Спазіўся ты!
Той «Бярозцы» ўжо кранты!

Зніка, бы ў агні палена...
Службу правяць малайцы...
Гэтак і з «Чырвонай зменай»...
Далучылі і капцы!

З малайцамі ўсё няпроста...
А з «Бярозак», паглядзі,
Засталася ўсё ж «Бярозка» —
Рэстаран ля кіёска!
Калі хочаш, дык зайдзі!»

Ды Хама адкінуў жарты,
І пра гэтых... малайцоў...
Так падумаў: кожны варты
Ста бярозавых дубцоў!

Хомка і Абама

Хомка выбарчую драму,
Ты ў Амерыцы, запомні:
Частка штатаў за Абама,
Роўна столькі ж і за Ромні!

Перамог усё ж Абама
Згодна з правам і законам,
Мірна скончылася драма —
Апусцілася заслона.

І пра тую драму прама
Хомка так сказаў: «Абама, —
А хоць доказы якія! —
Ромні... у турму не кіне!»

Хомка і немцы

Хомцы сон прыйшоў нязнамы,
Гэтых і з «Чырвонай зменай»...
Ён пайшоў у партызаны,
Супраць немцаў ён пайшоў!

Немцы Хомку акружылі,
Не здаецца Хомка наш
І расстрэльвае за хвілю
Хомка шэлы патранташ!

А калі патроны выйшлі,
То гранату Хомка хоп
І пацэліў (слаўна выйшла)
Проста Гітлер — у лоб!

Немцы, ведама справа,
Руки ўгору паднялі, —
Пра Хому пабегла слава
Па савецкай па зямлі!

Перамога зоркай яснай

Фота А. Паліўкоўскай

Бліснула: канец вайне!..
Так падумаў: «Не цяпер...
Хомка наш пачаў расказваць
Піянерам аб вайне!»

Хомка і выдавецтва

Напісаў Хама ўспаміны
Пра жыццё сваё і лёс,
Дзве таўшчэзныя таміны
У выдавецтва ён занёс.

Добрай шчышца адзнакай
Марыў, ды пачуў аднак:
«Ты — сабака? Так, сабака!
Толькі ты не з тых сабак!»

Ты не з нашага саюза
І не з нашай нарады;
Ты не лапчышся да пуза,
Што трымае павядзі!

Хочаш кніжку мець і славу
Ты, француз ці беларус,
То пішы тады заяву,
Пераходзь у наш саюз!

А не хочаш, дык даволі!
Як скажаў, так і скачы!
Выдавецкай больш ніколі
Галавы не марачы!»

...Гэтак от сустрэлі Хому,
Нуль павяга да Хамы,
І Хама панёс дадому
Два вялізныя тамы.

Хомка і пара і начальнікі

Рада — роднае найменне,
Але страціла яно
Палітычнае значэнне,
І не вельмі каб даўно...

Час вярнуць значэнне тое,
Хоць начальнікі — круць-круць —
На круцельства на любое
Пойдуць, каб не даць вярнуць!

Скажуць: «Рада нам на да!»
Лучша Рады той — Савет!..
А калі «на да» Рада,
То не трэба і родны свет.

Мова родная не трэба,
Ёдзе імперый гавор:
Роднае не трэба неба,
Хоць і крамлёўскія зор...

Хомка з гэтай прычыны
На начальніку зірне
І падумае: «Мужчыны...
Хай баран вас убрыкні!»

Хомка і лінія Сталіна

Дзеткам расказвае,
што было спалена,
Знішчана што ў 41-ы той год,
Ну і, вядома, пра лінію Сталіна
Хомка расказвае (экскурсавод):

«Немцы рашуча
на танках напалі на
Мінск... Ды заплакалі ўсе як адзіны,
Бо наляцелі на лінію Сталіна
І павярнулі назад на Берлін!»

Хомка і балы

Хомка танцаваў на балі,
Быў удуюны гэты бал,
Толькі ж лапку адтапталі
Хомку нашаму, на жалі!

Хтосьці так зрабіў няўмела —
Не танцёр ён, а партач...
Лапка моцна забалела,
Хоць ты горка тут заплака!

Хомка ведае, што маса
Болей патрабуе мяса,
Пасля мяса — асалоды...
І ніякай там свабоды!

Хомка і Хлопус

Графаман вядомы Хлопус
Нёс дадому школьны глобус.
Каб хутчэй данесці глобус,
Сеў той Хлопус у аўтобус.

Едучы, абдумваў Хлопус
Графаманскі новы опус
І забіў пра школьны глобус,
Пакцаючы аўтобус.

Хомка, скокнуўшы ў аўтобус,
Так сказаў: «Цікавы фокус
Выкнуў, забываючы глобус,
Графаман вядомы Хлопус!»

Хомка і Вова-пацыфіст

Бацька Вова (ульповы!)
З генералам вёў размовы
І пабжаў пра тое тата,
Каб не стаў сыноч салдатам!

Шмат гадоў прайшло, і Вова
Аб гешэфце тым ні слова,
А ў газеце часам свісьце:
«Не служыць, бо пацыфіст я!»

Хомка кажа: «От натура...
Любіць жа мастацкі свіст...
Вова, ты сплачку — трук,
А пасля ўжо пацыфіст!»

Хомка і пара

Падыйшла да лазні пара,
Бачыць: вальціць з лазні пара!
І цікава стала пара:
«А чаму так многа пары?»

Хомка адказаў той пары:
«Ды для вас нагналі пары,
Каб зайздросна іншай пары
Стала ад вялікай пары!»

Хомка і назвы

Ні паэзіі, ні казкі
Ні роднага світаня...
Што за вулічны назвы?!
Толькі горкае ўздыханне...

Толькі лены і марксы,
Лібкнехты і люксембургі...
Прычэпаны тыя назвы,
Хомка пастаіць і буркне!

Хомка і прэмія

Графаман здабыў (не майстар!)
Прэмію за свой раман...
Як бы майстар ні стараўся,
Перамог бы графаман!

Бо журы замілавана
Прэмію сваім дае,
І звычайна графаманы
Для журы заўдзячы свае!

Хомка прайшла святое
Знае: што ні напішыш —
Прэмію ж дадуць за тое,
Што ты свой, а не чужы!

Хомка і мяшка

Мыш хавалася пад яткай.
Хомка тую мышку цюц!
Не, зусім не мёртвай хваткай —
Проста лапкай даў у лоб!

«Ну, бжы!» — Хама дазволіў.
Нават падлікнуў: «Бжы!»
І не меў такой ніколі
Хомка радасці ў душы!

Хомка ж у прымоўкай залі
Так падумаў: «Не цяпер...
Плакаць нельга мне на балі,
Як бы гэты ні чакалі!»

Хомка пакланіўся даме —
Той, з якою танцаваў,
І павёў яе кругамі,
Як аркестрык зноў зайграў!

Хомка і Варвара

Ты — Варвара, я — Хама,
З аднаго мы дома,
І таму тваё імя
Добра мне вядома!

Розныя кватэры ў нас,
А пад'езд адзіны...
Пройдзе час, і ў першы клас
Ты пайдзіш павіна.

А пакуль яшчэ ў садок
Ходзіш раніцою...
Я ж, як той казаў, хадок
Не ў дзідыцы, не ў садок,
А ў зацішчы свой куток —
Парк па-над ракою!

Век яшчэ наш залаты,
А жыццё, як ластра...
Ты — дзядзючка, зорка ты!
Я — бульдог французскі!

Хомка, суд і сад

«Там, дзе судзіць, там і суд!
Там, дзе садзіць, там і сад!» —
Складушы ў парк верхык-чуд,
Хомка радаваўся шмат.

І, адчуўшы сэнс багаты
У сугучы гэтых слоў,
Хомка паляцэў дахаты —
Ходнік надомна ішоў!

Дома, зачыніўшы дзверы,
Стаў на філасофскі лад,
Думаў у цішы кватэры
Зноў пра суд і зноў пра сад!

Марыў напісаць баладу
І з таго хацеў выцесць,
Што не можа суд без саду
Паўнацэнна існаваць!

Хомка і Еўразвяз

Па зямлі і па вадзе
Важнаю персоннай
Еўразвяз нас ідзе —
У сэнсе: Еўразона!

Хомка гуркнуў: «Еўразвяз!
Я спытаць бяруся:
Ты чаму ідэш без нас?
Ну... без Беларусі?!»

Не пачуў Хама адказ,
Хоць наставіў вушы...
Моўчкі дыбаў Еўразвяз
Па вадзе і сушы.

Хомка да куста прынік;
Думаў, збіты з тропы:
«Як шкада, што я не быў!
Выкрай бы Еўропу!»

Борис ЛУЦЕНКО,
режиссер, народный артист Беларуси:
«Если человечество
будет возрождаться духовно,
оно выживет»

— Самое важное, мы живы здоровы. Лично меня, как человека культуры, радует, что отремонтированы, реставрированы два таких грандиозных и важных для страны объекта, как Большой театр и цирк. Я был в цирках Европы и скажу: белорусская труппа может конкурировать на равных со многими коллективами, ну а наше здание, без сомнения, во много раз лучше, богаче и даже уникальнее! Благодаря и президенту, и директору Татьяне Бондаренко мы имеем современный, отличный дом для артистов и зрителей. А что там сделано для животных, так диву даешься: солнечный, лифт, ветлечебница.

Вскоре после ремонта откроется еще одна знаменитая сцена — Кулуповский театр. Уже теперь ясно, что возможности Национального театра после ремонта будут уникальными. В общем, восстановлены три ведущих объекта культуры — разве это гордость? Единственная боль моя — родной Русский театр не попал в этот список.

А если говорить вообще о театральной жизни, которая, конечно, идет у нас трудно, сложно, то все-таки я рад, что в стране теперь есть Национальная театральная премия, что на драматические театры обращено внимание. И, конечно, это даст со временем свои плоды.

— Какими успехами можете гордиться лично вы?

— Я считаю, что за последние годы у меня было два удачных спектакля: “Эдип” и “Загадочный визит дамы”. Мне когда-то довелось отдохнуть в Палане в одно время с великим Товстоноговым. Мы часто и подолгу беседовали с ним о театре. Я спросил у Георгия Александровича: “Сколько у вас, по вашему мнению, спектаклей самых-самых?” Он ответил: “Три”. Я попросил. Потому что в то время я своих лучших спектаклей называл больше... А мастер высочайшего класса Товстоногов — только три...

— Что вы ожидаете от будущего?

— Конеч света не состоялся — уже рад. Видите, величайшие маги и те ошибаются! Я тем более предсказать ничего не могу. Единственное скажу: если человечество будет возрождаться духовно, оно выживет. Сейчас будущее в руках крупного капитала, миром правит денежный мешок. Не люди, не надо иллюзий, — миром правят деньги. Они могут погубить человечество.

Ирина ДОРОФЕЕВА:

«Мечтаю, чтобы родная Беларусь стала любима и уважаема в мире»

Заслуженная артистка Беларуси Ирина Дорощева призналась “Народной Воле”, что хочет сняться в кино и родить ребенка.

— Как вы думаете, какие важные события произошли в жизни нашей Беларуси за последние 20 лет?

— Мы живем в независимом государстве, у которого своя Конституция, своя новая и, уверенно, добрая история. Наши достижения очевидны: строятся города, поднимается частный бизнес, повышается уровень культуры наших граждан. Я чувствую на концертах, как изменился мой зритель, как он похорошел, при-

обрел достаток, как завоевала настоящую популярность белорусская песня: люди хотят слышать родные песни, исполненные на родном языке.

— Какими успехами можете гордиться лично вы?

— Лично я за 20 лет независимости Беларуси смогла пройти весь путь от ученицы до артистки. Я познакомилась со своей профессией и, мне кажется, уверенно реализовываю себя в ней. Записала более чем 250 песен,

13 альбомов, 20 клипов. Сделала много синглов по всей стране. А еще нашла круг единомышленников, попробовала себя даже как драматическая актриса. Стала преподавателем в Университете культуры, можно сказать, у меня в университете появилась “своя школа”. Ребята, которых я учила, не пропали, они выступают, записываются, тоже реализовываются. За эти годы я повидала много стран, но главное — я пустила корни в Минске. Строю

дом (пока на уровне фундамента). Это мое давняя мечта.

— Что вы ожидаете от будущего?

— Мечтаю, чтобы родная Беларусь стала любима и уважаема в мире. Мы заслужили это трудом, гостеприимством, верой, искренностью. А сама мечтаю найти в будущем настоящего союзника, родную душу. Конечно, родить ребенка... И, может, даже сняться в кино.

Елена МОЛОЧКО.

Каханне перамога ўсё

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Я дастаткова рана стала дзвючайнай самастойнай і рана стала прымаць лёсавызначальныя рашэнні ў сваім жыцці. Адно з такіх рашэнняў было ўступіць у незарэгістраваную арганізацыю “Малады фронт”. Ні разу не пашкадавала аб гэтым. Калі мне было 16 гадоў, супраць мяне распачалі першую крымінальную справу за ўдзел у дзейнасці незарэгістраванай арганізацыі. Жыццё кіпела, усё імкліва змянялася. Шмат маіх сяброў дый я сама трапіла за ўдзел у той ці іншай акцыі пратэсту супраць сваволя ўлад за кравы. Звычайна гэта быў спецыяльна-размеркавальнік на вуліцы Акросціна.

— Але ты не належыш да тых палітыкаў, для якіх нічога не існуе, акрамя самой палітыкі?

— Для мяне свет на палітычных падзеях колам не стаў. Самай важнай падзеяй для мяне стала прагнава ад Зміцера Дашкевіча выйсці за яго замук. Некалькі разоў па тых ці іншых фармальных, надуманых прычынах наш шлюб адмаўляліся рэгістраваць. Я пайшла на Раство ў царкву. Выйшла за адчуваннем, што ўсё нараць будзе добра. 25 снежня села ў аўтобус і паехала ў Гродна. Распісалі нас літаральна за 10 хвілін. Але я ніколі не забудуся пра гэту падзею. Усе мае імённы і маргі пазказалі шлях, які ідзе да Бога. Яму ад мяне ўся падзяка за жыццё і прапанаванне і тое, якое яшчэ будзе. А будзе яшчэ шмат чаго цудоўнага!

зразумела, наколі гэта важна для кожнага чалавека. Для мяне гэта самы істотны момант. Нават не паводзіны людзей у масках ці нейкая грубасць, а менавіта адсутнасць інфармацыі для мяне была самай адчувальнай непрыемнасцю. Трэба было трапіць у турму, каб зразумець, праз што давалося прайсці тым людзям, якіх мы называем палітвязнямі.

— Але ты не належыш да тых палітыкаў, для якіх нічога не існуе, акрамя самой палітыкі?

— Для мяне свет на палітычных падзеях колам не стаў. Самой важнай падзеяй для мяне стала прагнава ад Зміцера Дашкевіча выйсці за яго замук. Некалькі разоў па тых ці іншых фармальных, надуманых прычынах наш шлюб адмаўляліся рэгістраваць. Я пайшла на Раство ў царкву. Выйшла за адчуваннем, што ўсё нараць будзе добра. 25 снежня села ў аўтобус і паехала ў Гродна. Распісалі нас літаральна за 10 хвілін. Але я ніколі не забудуся пра гэту падзею. Усе мае імённы і маргі пазказалі шлях, які ідзе да Бога. Яму ад мяне ўся падзяка за жыццё і прапанаванне і тое, якое яшчэ будзе. А будзе яшчэ шмат чаго цудоўнага!

— Там у мяне, дарэчы, з’явілася шмат новых сяброў. Але самае памятнае — гэта сітуацыя, калі знаходзіўся ў інфармацыйным вакууме. Дзюць дні, тыдні, месяцы — і абсалютна нічога не вядома. Ніякай інфармацыі. Толькі тады я

Любоў ЛУНЁВА.

Аліна ТАЛАЙ:
«У ЖЭСе я працавала
за 70 долараў у месяц...»

Аліна ТАЛАЙ — лепшая лёгкаатлетка Беларусі 2012 года. Дададзім, што многія спецыялісты менавіта яе называюць і самай перспектыўнай беларускай прадстаўніцай каралеўы спорту. Спартсменка распаўяла “Народнай Воле” аб сваіх адметных падзеях апошняга часу ў сваім жыцці і жыцці краіны.

— Асабіста для мяне галоўнай падзеяй быў удзел у лонданскай Алімпіядзе, — кажа Аліна. — Гэта грандыёзнае мерапрыемства! Я з дзяцінства аб гэтым марыла, нават не думала, што некалі дзвядзецца выступіць на Гульнях. Атмасферу выступлення на Алімпіядзе нават не перадаць словамі. Ды і медаль на чэмпіянаце свету ў Стамбуле ніколі не забудзецца. Першая мая ўзнагарода на сур’ёзным узроўні.

— Якія падзеі ў жыцці краіны за апошнія гады вы адзначылі б?

— Асабліва стрэсавых сітуацый, на мой погляд, не было. Дэвальвацыя ў свой час нарабіла шмат шуму, але, напрыклад, у мяне было не так шмат зберажэнняў, каб на мне гэта моцна адбілася. Хоць сітуацыя складалася і на самай справе сумная.

— А ў вашай біяграфіі ёсць нейкія значымыя моманты?

— У 2008 годзе не паступіла на бюджэтную форму навучання ў педагагічны ўніверсітэт, а таму пайшла ў Оршы працаваць у ЖЭС. І сёння я ніколі не шкадую аб гэтым этапе ў маім жыцці.

Убачыла, якія ўмовы працы, што за работы кантынгент, за які грошы людзі працуюць... Гэта стала для мяне дадатковым стымулам для таго, каб нечага у сваёй кар’еры дагнаць.

— На якіх вы пасадзе працавалі ў ЖЭСе?

— Калі паўгода была кантралярам вымяральных прыбораў —

па падвалах хадзіла. Не сказала б, што праца была надта цяжкая (з 8 раніцы да 5 вечара), але складана было сумяшчаць рабочы працэс з трэнерукамі. Ды і атрымлівала капейкі — калі 70 долараў у месяц. Аднак, паўтарыўшы, мяне патрэбны быў штуршок для далейшага росту ў жыцці. Думаю, я яго атрымала. І сёння з гонарам магу сказаць, што 2012 год быў для мяне па вялікім рахунку ўдалы. Вельмі хацелася б, каб і наступны год прайшоў для мяне пад такой жа зоркай.

АСАБІСТАЯ СПРАВА

Рашэнне прыняць Аліну Талай лепшай лёгкаатлеткай 2012 года Беларусі прынялі выканкам Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі і трэнерскі савет нацыянальнай каманды.

У бягучым годзе 23-гадовая аршанская спартсменка стала ўладальніцай бронзавага медаля ў бегу на 60 м з бар’ерамі (вынік — 7,97 сек.) на чэмпіянаце свету ў закрытых паліампаліах у Стамбуле, а таксама заваявала срэбраны медаль у бегу на 100 м з бар’ерамі (12,91 сек.) на чэмпіянаце Еўропы ў Хельсінкі.

Акрамя таго, ураджэнка Оршы выйшла ў паўфіналі бегу на 100 м з бар’ерамі на Алімпійскіх гульнях-2012 у Лондане, паказавшы вынік 12,84 секунды. У кваліфікацыі лонданскіх Гульняў Аліна Талай устанавіла асабісты рэкорд — 12,71 секунды.

Сярод трэнераў па рабоце з асноўным складам лепшым стаў настаўнік Аліны Талай Віктар Мяснікоў.

Алесь СІВЫ.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 31 ДЕКАБРЯ

- Беларусь 1**
- 06.55 “Існасць”.
  - 07.20, 09.10, 12.15, 15.30 Мультифильмы.
  - 07.50 “Доброе утро, Беларусь”.
  - 09.00, 12.00, 15.00 “Новости”.
  - 09.20 “Астерикс и Обеликс против Цезаря”. Худ. фильм.
  - 11.25 “Мастер путешествий”.
  - 13.50 “Моя правда”.
  - 15.15 “Новости региона”.
  - 15.40 “Снежный человек”. Худ. фильм.
  - 17.35, 04.25 “Ирония судьбы, или С легким паром”. Худ. фильм.
  - 21.00 “Панорама”.
  - 21.35 “Новогодние светы”. Худ. фильм.
  - 23.25, 00.05 “Место встречи — Новый год!”.
  - 23.50 Новогоднее поздравление Президента Республики Беларусь Александра Григорьевича Лукашенко.
  - 02.50 “Дискоотека 80-х. Звездная мистерия”.

- ОНТ**
- 07.00 “Наше утро”.
  - 08.00, 09.00, 16.00, 20.00 “Наши новости”.
  - 09.05 “Контур”.
  - 10.05 “Бедная Саша”. Худ. ф.
  - 11.55 “Операция “С Новым годом!””. Худ. фильм.
  - 13.50 “Золушка”. Худ. фильм.
  - 15.25 “Обратный отсчет”.
  - 16.10 “Любовь и голуби”. Худ. фильм.
  - 18.15 “Иван Васильевич меняет профессию”. Худ. фильм.
  - 20.25 “Один против всех”. Новогодний выпуск.
  - 21.15 “Проводы старого года”.
  - 23.30, 00.05 “Голубой огонек”.
  - 23.50 Новогоднее поздравление Президента Республики Беларусь Александра Григорьевича Лукашенко.
  - 02.15 “Новогодняя ночь”.
  - 04.40 “Дискоотека 80-х”.

- 08.40 “Погода на неделю”.
- 08.45 “Утренний почта”.
- 09.20 “Чародеи”. Худ. фильм.
- 12.10 “Лучшие песни-2012”.
- 14.00 “Вести”.
- 14.25 “Короли смеха”.
- 17.05 “Однажды в Новый год”. Худ. фильм.
- 18.50 “Танцы со звездами”. Гала-концерт.
- 20.25 “Красная Шапочка”. Худ. фильм.
- 22.25, 23.00 “Новогодний парад звезд”.
- 22.55 Новогоднее обращение Президента Российской Федерации Владимиром Путиным.
- 23.50 Новогоднее поздравление Президента Республики Беларусь Александра Григорьевича Лукашенко.
- 00.05 “Новогодний голубой огонек-2012”.
- 04.15 “Большая новогодняя дискотека”.

- 08.25 “Заходи — не бойся, выходи — не плачь...”. Худ. фильм.
- 10.00, 13.00 “Сегодня”.
- 10.20 “Едим дома”.
- 10.55 “Чудо техники”.
- 11.30 “Дачный ответ”.
- 12.35, 13.20 “Улицы разбитых фонарей”. Серил.
- 19.20 “День додо”. Худ. фильм.
- 21.00 “Говорим и показываем”.
- 23.50 Новогоднее поздравление Президента Республики Беларусь Александра Григорьевича Лукашенко.
- 00.05 “Ээхх, разгуляй!”.
- 00.05 “Фестиваль хорошей музыки”.
- 02.20 “Гулярь, приходи, Новый год!”.
- 03.55 “Слето в СССР: Ирония судьбы...”. Худ. фильм.

- 11.50, 15.10, 16.45 “Специальный проект”.
- 13.30 “Девичата”. Худ. фильм.
- 16.00 “Джейми Оливер: рождественская вечеринка”.
- 16.30, 19.30 “24 часа”.
- 18.10 “Особенности национальной охоты в зимний период”. Худ. фильм.
- 20.00 “Минск-2012”.
- 20.30 “Новые роли старого кино”.
- 21.20 “Легенды Ретро FM”.
- 23.50 Новогоднее поздравление Президента Республики Беларусь Александра Григорьевича Лукашенко.
- 00.05 “Новогодний концерт”.
- 02.40 “Голубой КВН”.
- 05.10 “Танцы до утра”.
- 06.40 “Неголубой огонек”.

- 08.55 Мультифильм.
- 09.45 “Навигатор надвоя”.
- 10.20 “Сказка о Звездном мальчике”. Худ. фильм.
- 12.35, 18.45 “Женская лига”.
- 13.10 “Школа ремонта”.
- 14.20 “Под грифом “Известные”.
- 14.55 “Чародеи”. Худ. фильм.
- 17.50 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
- 19.15 “КЕНО”.
- 19.20 “В двух километрах от Нового года”. Худ. фильм.
- 21.15 “Новогодняя “Дискоотека 80-х” в “Олимпийском”.
- 23.00, 00.05 Новогодняя ночь на телеканале “Беларусь 2”.
- 23.50 Новогоднее поздравление Президента Республики Беларусь Александра Григорьевича Лукашенко.
- 02.30 “Карнавальная ночь-2, или 50 лет спустя”. Худ. фильм.
- 04.45 “Очень новогоднее кино, или Ночь в музее”. Худ. фильм.

- Мир**
- 05.00, 14.30, 20.30, 04.15 Мультифильмы.
  - 07.05 “Мама”. Худ. фильм.
  - 09.00, 15.00 “Новости Содружества”.
  - 09.10 “Чародеи”. Худ. фильм.
  - 11.50 “Старый год, шумные проводы”. Концерт.
  - 14.00 “Сделано в СССР”.
  - 15.10 “Еще не вместе”.
  - 16.20, 01.45 “Танцор диско”. Худ. фильм.
  - 18.50 Концерт Юрия Антонова.
  - 21.50, 23.00 “Новый год под пальмой”.
  - 22.50 Новогоднее поздравление.
  - 00.00 “Али-Баба и 40 разбойников”. Худ. фильм.

- 08.05 “Гистория пад знакама “Пагон”.
- 08.15 “Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча”.
- 08.40 “Дакументальная гадзіна: “Ізгой”. Дак.фільм.
- 17.55, 21.25 “Зямля абяцаная”. Серыял.
- 18.45 “Кальханка для самых маленькіх”.
- 19.00, 20.00 “Інфармацыйна-публіцыстычны вечар”.
- 19.25 “Гаспадар...”. Дак.фільм.
- 20.25 “Андрэй Такінданг: “...апрагнушы белую кашулю”.
- 20.45 “Назад у будучыню”.
- 21.00 “Аб’екты”.
- 22.50 “Дава на два”.
- 22.55, 00.05 “МакраФон”. Канцэрт Зміцера Вайцшокевіча.
- 23.20 “Эксперт”.
- 00.35 “Золата дзерціраў”. Маст.фільм.
- 02.35 “Кніга рэкордаў Шуткі”. Дак.фільм.
- 03.55 “Дама з камеліямі”. Маст.фільм.
- 05.40 “Музычныя кліпы”.

ВТОРНИК, 1 ЯНВАРЯ

- Беларусь 1**
- 07.35, 08.55, 12.10, 15.15 Мультифильмы.
  - 07.50 “Доброе утро, Беларусь”.
  - 10.10 “Новогодние светы”.
  - 12.00, 15.00 “Новости”.
  - 13.20, 01.30 “Срочно требуется Дед Мороз”. Худ. фильм.
  - 15.30 “Золотой ключик”. Худ. фильм.
  - 17.35 “...Которому за 50”.
  - Юбилейный вечер Олега Митяева.
  - 19.05 “Астерикс и Обеликс: миссия “Клеопатра”.
  - Худ. фильм.
  - 21.00 “Панорама”.
  - 21.35 “Как казаки...”.
  - Худ. фильм.
  - 23.45 “Снежный человек”. Худ. фильм.

- ОНТ**
- 08.00 “Любовь и голуби”. Худ. фильм.
  - 09.45, 13.40 Мультифильмы.
  - 10.30 “Девичата”. Худ. фильм.
  - 12.05 “Иван Васильевич меняет профессию”. Худ. фильм.
  - 15.00, 16.10 “Ирония судьбы, или С легким паром”. Худ. ф.
  - 16.00, 20.30 “Наши новости”.
  - 18.30 “Ирония судьбы. Продолжение”. Худ. фильм.
  - 20.45 “Две звезды”. Большой новогодний концерт.
  - 22.50 “Бриллиантовая рука”. Худ. фильм.
  - 23.50 “Красная звезда” представляет... “20 лучших песен года”.

- 07.40 “Лучшие песни”.
- Праздничный концерт из Государственного Кремлевского дворца.
- 09.20 “Моя любовь”. Худ. фильм.
- 11.05 “Снег на голову”. Худ. фильм.
- 12.45, 14.10 “Не только о любви”. Концерт Николая Баскова.
- 14.00 “Вести”.
- 14.45 “Однажды в Новый год”. Худ. фильм.
- 16.20 “Юмор года”.
- 18.00 “Песня года”.
- 20.20 “Елки”. Худ. фильм.
- 21.50 “Национальная музыкальная премия-2012”. Церемония награждения победителей.
- 01.00 “Стиляги”. Худ. фильм.

- 06.00 “Зимний круиз”. Худ. фильм.
- 07.35 “И снова здравствуйте!”.
- 08.20 “Таксистка: Новый год по Гринвичу”. Худ. фильм.
- 10.15 “Супруги”. Худ. фильм.
- 12.00 “Тамбовская волчица”. Серил.
- 19.00 “Сегодня”.
- 19.30 “Паутина”. Серил.
- 22.50 “Снова Новый”. Худ. фильм.
- 00.30 “Опергруппа”. Серил.

- 16.00 “Джейми Оливер: рождественская вечеринка”.
- 16.30, 19.30 “24 часа”.
- 16.40 “Трудно жить легко”. Концерт Михаила Задорнова.
- 17.40 “Четыре таксиста и собака”. Худ. фильм.
- 20.00 “Четыре таксиста и собака-2”. Худ. фильм.
- 22.20 “Легенды “Ретро FM”.

- 17.00 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
- 17.55 Футбол. Чемпионат Англии. “Манчестер Сити” — “Сток Сити”. Прямая трансляция.
- 20.00 “Моя мама — невеста”. Худ. фильм.
- 21.25 “КЕНО”.
- 22.00 “Карнавальная ночь-2, или 50 лет спустя”. Худ. фильм.
- 00.10 “Женщины”. Худ. фильм.

- Мир**
- 05.00 Мультифильмы.
  - 06.35 “Про Красную Шапочку. Продолжение старой сказки”. Худ. фильм.
  - 09.00, 18.00 “Новости Содружества”.
  - 09.10 “Рыжик в Зазеркалье”. Худ. фильм.
  - 11.15 “Эта веселая планета”. Худ. фильм.
  - 12.55 “Чародеи”. Худ. фильм.

- 10.55 “Снежные завулак-10”. Навагодні канцэрт.
- 12.00 “Каханне ў падземным пераходзе”. Маст.фільм.
- 13.25 “Кніга рэкордаў Шуткі”. Дак.фільм.
- 14.45, 22.10 “Эксперт”.
- 15.25 “Андрэй Такінданг: “...апрагнушы белую кашулю”.
- Рэпартаж.
- 15.40 “Дама з камеліямі”. Маст.фільм.
- 17.25 “Над Нёмнам”.
- 17.45, 21.20 “Зямля абяцаная”. Серыял.
- 18.45 “Кальханка для самых маленькіх”.
- 19.05 “МакраФон”. Канцэрт Зміцера Вайцшокевіча.
- 20.10 “Святочны вагон”.
- 22.20 “Мы вольныя людзі”. Дак.фільм.
- 23.35 “Вялікі звер”. Маст.фільм.
- 00.45 “Сімфанічны канцэрт”.

СРЕДА, 2 ЯНВАРЯ

- Беларусь 1**
- 07.05, 08.35, 12.15 Мультифильмы.
  - 07.35 “Доброе утро, Беларусь”.
  - 09.45 “Как казаки...”.
  - Худ. фильм.
  - 12.00, 15.00 “Новости”.
  - 13.50 “Новогодний концерт”.
  - 15.10 “Новости региона”.
  - 15.30 “Золотая рыбка”. Худ. фильм.
  - 17.15 “Два маэстро. Возвращение легенды”. Концерт.
  - 18.55 Астерикс на Олимпийских играх”. Худ. фильм.
  - 21.00 “Панорама”.
  - 21.35 “Фонограмма страсти”. Худ. фильм.
  - 23.20 “Золотой ключик”. Худ. фильм.

- ОНТ**
- 07.00, 11.20 Мультифильмы.
  - 07.20, 08.05 “Не может быть!”.
  - Худ. фильм.
  - 08.00, 09.00, 16.00, 20.30 “Наши новости”.
  - 09.05 “Труффальдино из Бергамо”. Худ. фильм.
  - 12.20 “Бриллиантовая рука”. Худ. фильм.
  - 14.00 “Ирония судьбы. Продолжение”.
  - 16.10 “Батлейка”.
  - Худ. фильм.
  - 19.30 “Пусть говорят”.
  - 20.45 “Золушка”. Худ. фильм.
  - 22.25 “Большая разница”.
  - 23.25 “Легенды “Ретро FM”.

- РТР-Беларусь**
- 07.00 “Летучая мышь”. Худ. фильм.
  - 09.25 “Счастье по рецепту”. Худ. фильм.
  - 12.30 “Елки”. Худ. фильм.
  - 14.00, 20.00 “Вести”.
  - 14.10 “Комната смеха”.
  - 14.30 “Добработница”. Худ. фильм.
  - 16.10 “Юмор года”.
  - 17.50 “Песня года”.
  - 20.25 “Елки-2”. Худ. фильм.
  - 22.05 “Куклы”. Худ. фильм.

- 10.00, 19.00 “Сегодня”.
- 10.20 “Еда без правил”.
- 11.15 “Расписание судеб”. Серил.
- 13.50 “Следствие вели...”.
- 14.40 “Макаров?”.
- Серил.
- 19.30 “Паутина”. Серил.
- 22.50 “Опять Новый”. Худ. фильм.
- 00.25 “Опергруппа”. Серил.

- 13.00 “Советские праздники”.
- 14.00 “Советское кино”.
- 15.00 “Советская эстрада”.
- 16.00 “Джейми Оливер: рождественская вечеринка”.
- 16.30, 19.30 “24 часа”.
- 16.45 “Специальный проект”.
- 17.40 “Все будет чики-пуки!!!”. Концерт Михаила Задорнова.
- 20.00 “Пятый элемент”. Худ. фильм.
- 22.20 “Вечерний квартал”.
- 00.05 “Какже люди!”.

- 13.20 “Очень новогоднее кино, или Ночь в музее”. Худ. фильм.
- 15.30 “Колье для Снежной бабы”. Худ. фильм.
- 17.15 “Викинг против пришельцев”. Худ. фильм.
- 19.20 “Новогодняя “Дискоотека 80-х” в “Олимпийском”.
- 21.25 “Спортлото 5 из 36”.
- 21.30 “КЕНО”.
- 21.35 “Моя мама — невеста”. Худ. фильм.
- 22.55 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. “Ньюкасл” — “Эвертон”. Прямая трансляция.

- Мир**
- 05.00 Мультифильмы.
  - 06.30 “Приключения Буратино”. Худ. фильм.

- 09.00, 15.00, 18.00 “Новости Содружества”.
- 09.10, 01.00 “Мест и закон”. Худ. фильм.
- 13.00 Мультифильм.
- 15.10 “Новогоднее “Кривое зеркало”.
- 17.10, 18.10 “Большой новогодний вечер”.</

ЧЕТВЕРГ, 3 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 "Доброе утро, Беларусь!". 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.55 "Новости".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.05, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".

06.05 "Наше утро". 09.05 Мультфильм. 09.35 "Ах, воведиль, воведиль...". Худ. фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Комната смеха". 07.45 "Соломённая шляпка". Худ. фильм.

НТВ-Беларусь

06.40 "Агент национальной безопасности". Худ. фильм. 08.15 "Возвращение Мухтара".

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа". 06.10, 07.40 "Утро. Студия хорошего настроения".

20.40 "Реальная любовь-2". Худ. фильм. 23.00 "Книжная история".

Беларусь 2

07.00 "Утро". 09.00 "Тэлебарометр". 09.05, 17.50 "Следствие ведёт Да Винчи".

Мир

05.00 Мультфильмы. 05.30 "Руслан и Людмила". Худ. фильм.

12.10 "Столица в лицах". 12.40 "Провинциальные страсти".

Белсат

07.00, 12.20 "Эксперт". 07.30, 12.50 "Гэта я, злодзей". Маст. фильм.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

29 снежня — 6 студзеня

МІНСК Тэатры

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі 28 — "Стойкі алавыя салдацік", "Спектакль №7 (Корняк-ТЕАТР)".

МІНСК Белдзяржфілармонія

31 снежня — "Новы год у філармоніі". Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр Рэспублікі Беларусь.

Канцэртны

Палац Рэспублікі 28-6 — "Однажды в снежном королевстве".

Брэсцкі тэатр лялек

30 — Навагодняе прадстаўленне.

ВІЦЕБСК

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа 28 — "О-ля-ля!..".

ГОМЕЛЬ

Гомельскі абласны драматычны тэатр 28, 29, 30, 31 — "Кто принцессу поцелует?".

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі абласны драматычны тэатр 28, 29, 30, 31, 2, 3, 4, 5, 6 — "Новогодний рейд".

БРЭСТ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы 30 — "По щучьему велению".

ПЯТНИЦА, 4 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 "Доброе утро, Беларусь!". 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.45 "Новости".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".

06.05 "Наше утро". 09.05 "Свадьба с приданым". Худ. фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Комната смеха". 07.50 "Красавец мужчина". Худ. фильм.

НТВ-Беларусь

06.40 "Агент национальной безопасности". Худ. фильм. 08.15 "Возвращение Мухтара".

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа". 06.10, 17.20 "Минщина".

20.15 "Добрый вечер, малыш!". 20.40 "Игрушка". Худ. фильм.

Беларусь 2

07.00 "Утро". 09.00 "Тэлебарометр". 09.05, 17.50 "Следствие ведёт Да Винчи".

Мир

05.00 Мультфильмы. 06.45 "Золотые рога". Худ. фильм.

15.10 "Личная жизнь доктора Селивановой". Худ. фильм. 17.00 "Слово за слово".

Белсат

07.00, 09.20, 11.50, 14.20, 19.00, 21.25, 23.15, 01.40 "Студия 'Белсат'".

СУББОТА, 5 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.15, 08.20 "Доброе утро, Беларусь!". 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00 "Новости".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".

23.20 "Рождественский турнир по хоккею на приз Президента Республики Беларусь".

ОНТ

07.00 "Субботнее утро". 08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Солдат Иван Бровкин". Худ. фильм. 08.40 "Субботник".

08.00, 10.00, 13.00, 19.00 "Сегодня". 08.20 "Максвичи".

СТВ

06.20 "Утро. Студия хорошего настроения". 08.40 "Игрушка".

14.05 "Приключения дилетанта". 14.40 "Эта веселая планета". Худ. фильм.

Беларусь 2

08.00 "Благоевест". 08.25 "По секрету всему свету".

13.40 "Благородный разбойник Владимир Дубровский". Худ. фильм.

Мир

05.00 Мультфильмы. 06.45 "Финист — Ясный Сокол". Худ. фильм.

09.10 "Бродяга". Худ. фильм. 12.10 "Столица в лицах".

Белсат

07.00, 09.20 "Студия 'Белсат'". 08.30, 23.35 "ПраСвет".

11.15 "МакраФон". "Салідарныя з Беларусью-2012". 12.10 "Казкі для дзетак".

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 6 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.20 Слово Митрополита Тадеуша Кондрасевича на праздник Богоявления. 06.30 "Формула любви".

ОНТ

07.00 "Воскресное утро". 08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".

01.00 "Рождественский турнир по хоккею на приз Президента Республики Беларусь".

ОНТ

07.00 "Воскресное утро". 08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".

НТВ-Беларусь

11.00, 14.00, 20.00 "Вести". 13.30, 14.15 "Остров". Худ. фильм.

06.00 "Эта веселая планета". Худ. фильм. 07.40 "Легенды СССР".

СТВ

06.00 "Эта веселая планета". Худ. фильм. 07.40 "Легенды СССР".

15.55 Хоккей. КХЛ. "Атлант" — "Динамо" (Минск). Прямая трансляция.

Мир

05.00 Мультфильмы. 06.45 "Садко". Худ. фильм.

00.00 "Посылка с Марса". Худ. ф. 02.20 "Короли и капуста". Худ. ф.

Белсат

06.00 "Аб'ектыў". 07.15, 11.25 "Казкі для дзетак".

21.00 "Два на два". 21.25 "Эксперт".

Мир

21.55 "Форум". 21.00 "Два на два". 21.25 "Эксперт".

22.45 "Пара асоб, малы час". Маст. фильм.

Белсат

21.55 "Форум". 21.00 "Два на два". 21.25 "Эксперт".

Адрес редакцый: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. ISSN 2071-9647. Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. ISSN 2071-9647. Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. ISSN 2071-9647.